

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Iechyd Cyhoeddus
Cymru
Public Health
Wales

Rhaglen Mesur Plant 2021-2022

Mae'r adroddiad hwn yn crynhoi'r data a gasglwyd yn ystod blwyddyn ysgol 2021-2022 yn y Byrddau Iechyd Lleol canlynol yng Nghymru:

- Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr
- Bwrdd Iechyd Addysgu Powys
- Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda
- Bwrdd Iechyd Prifysgol Bae Abertawe
- Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro
- Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan

Y Tîm Cynhyrchu

Dr Llion Davies, Ymgynghorydd Meddygaeth Iechyd y Cyhoedd

Gavin Collins, Swyddog Cymorth Prosiect

Mari Ann Jones, Uwch Ddadansoddwr Gwybodaeth Iechyd y Cyhoedd

Lesley Roberts, Dadansoddwr Gwybodaeth Iechyd y Cyhoedd

Zac Watkinson, Dadansoddwr Gwybodaeth Iechyd y Cyhoedd

Victoria Middleton, Uwch Ddadansoddwr Gwybodaeth Iechyd y Cyhoedd

Nathan Lester, Pennaeth Tîm yr Arsyllfa a Dadansoddi Canser

Rosemary Walmsley, Uwch Wyddonydd Data

Rachel Bath, Ymgynghorydd Iechyd y Cyhoedd

Claire Beynon, Ymgynghorydd Iechyd y Cyhoedd

Iain Bell, Cyfarwyddwr Data, Gwybodaeth ac Ymchwil Iechyd y Cyhoedd

Katie Allen, Swyddog Cyfathrebu

Monika Swiatek, Dylunydd sy'n Canolbwyntio ar y Defnyddiwr

Lance Webster, Ridler Webster Cyf

Cyfieithiad gan Testun Cyf.

Manylion Cyhoeddi

Teitl: Rhaglen Mesur Plant 2021-2022

Cyhoeddwr: Ymddiriedolaeth GIG Iechyd Cyhoeddus Cymru

Dyddiad: 23 Mai 2023

ISBN Fersiwn Gymraeg: 978-1-83766-162-6

Gwefan: <https://icc.gig.cymru/gwasanaethau-a-thimau/rhaglen-mesur-plant-cymru/>

Cydnabyddiaethau

Diolch yn fawr i'r teuluoedd a'r plant a gymerodd ran yn y rhaglen ac i'r holl staff ym mhob Bwrdd Iechyd a'r athrawon sydd wedi cefnogi'r rhaglen ledled Cymru.

© 2023 Ymddiriedolaeth GIG Iechyd Cyhoeddus Cymru

Gellir atgynhyrchu deunydd a gynhwysir yn y ddogfen hon o dan delerau'r Drwydded Llywodraeth Agored (OGL) www.nationalarchives.gov.uk/doc/open-government-licence/version/3/ ar yr amod y caiff ei wneud yn gywir ac na chaiff ei ddefnyddio mewn cyd-destun camarweiniol.

Dylid cydnabod Ymddiriedolaeth GIG Iechyd Cyhoeddus Cymru. Mae hawlfraint y trefniant teipograffyddol, y dyluniad a'r cynllun yn eiddo i Ymddiriedolaeth GIG Iechyd Cyhoeddus Cymru.

Cynnwys

Y Prif Bwyntiau	4
Cyflwyniad	5
Dulliau	6
Pwy sydd wedi'u cynnwys a'u heithrio o'r cohort	6
Newidynnau	6
Cynrychiolaeth Data	7
Cynllun Peilot Clwstwr Gofal Sylfaenol	7
Dadansoddiadau	7
Cyfyngiadau	8
Ymgysylltu ac Adrodd ar Ganlyniadau	9
Rhan 1: Canlyniadau Cyffredinol o'r Chwe Bwrdd Iechyd Lleol wedi'u Cynnwys	10
Lefel Bwrdd Iechyd Lleol	10
Lefel Awdurdod Lleol	12
Ethnigrwydd	16
Amddifadedd	16
Rhan 2: Adroddiadau Ffocws Byrddau Iechyd Lleol ac Awdurdodau Lleol	17
Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr	17
Bwrdd Iechyd Addysgu Powys	20
Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda	23
Bwrdd Iechyd Prifysgol Bae Abertawe	26
Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro	29
Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan	32
Mwy o Wybodaeth	35
Cyfeiriadau	36
Atodiad 1: Profi Cynrychioldeb	37

Y Prif Bwyntiau

- Mae'r adroddiad hwn yn crynhoi canfyddiadau allweddol Rhaglen Mesur Plant (RhMP) Cymru ar gyfer chwe rhanbarth Bwrdd Iechyd Lleol (BILI) yng Nghymru ar gyfer blwyddyn ysgol 2021-2022. Mae'r adroddiad hwn yn ymwneud â mesuriadau a gymerwyd o blant sy'n byw yng Nghymru, sy'n mynychu'r dosbarth derbyn yng Nghymru ac a drodd yn 5 oed yn ystod y flwyddyn academaidd.
- Roedd swm y data a gasglwyd yn 2021/22 yn llawer gwell o gymharu â 2020/21. Fodd bynnag, amharwyd ar y broses o hyd ac nid oedd unrhyw ddata ar gael ar gyfer un rhanbarth BILI. Mae hyn yn golygu na allwn ddarparu ffigur cyffredinol i Gymru.
- Cafwyd cyfranogiad is mewn sawl rhanbarth Awdurdod Lleol o gymharu â chyn y pandemig. Defnyddiwyd technegau dadansoddi gwyddor data i archwilio pa mor gynrychioliadol oedd y samplau, gan ddod i'r casgliad ei bod hi'n briodol adrodd y data'n amrwd (heb ei bwysoli).
- Roedd cyfran y plant gordew yn amrywio ledled BILLa'u o 10.6% (95%CI 8.8-12.6) ym Mwrdd Addysgu Powys i 14.1% (95%CI 13.0-15.3) ym Mae Abertawe. Roedd cyfran y plant gordew yn amrywio ar lefel Awdurdod Lleol hefyd, o 9.9% (95%CI 7.9-12.2) yn Sir Fynwy i 15.8% (95%CI 14-17.8) yng Nghastell-nedd Port Talbot.
- Ar draws pump rhanbarth Bwrdd Iechyd, roedd cyfrannau'r plant gordew yn uwch o gymharu â'r cyfrannau a adroddwyd ar gyfer 2018/19. Yn achos Bwrdd Iechyd Addysgu Powys, roedd y gyfran ordew yn is na'r hyn a adroddwyd yn 2018/19.
- Byrddau Iechyd Aneurin Bevan a Bae Abertawe oedd yr unig ranbarthau gyda data cymharol o'r flwyddyn flaenorol (2020/21). Nodwyd y llynedd bod cyfran y plant gordew wedi cynyddu'n sylweddol yn ystadegol yn y ddau Fwrdd Iechyd yn 2020/21 o gymharu ag adroddiadau cyn y pandemig. Fodd bynnag, mae'r data ar gyfer

2021/22 yn dangos lleihad sylweddol yn yr ystadegau ar gyfer cyfran plant gordew.

- Roedd cyfrannau'r plant gordew yn y cwintel â'r amddifadedd mwyaf ym Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru yn uwch o gymharu â'r gyfran yn y cwintel â'r amddifadedd lleiaf ar draws y chwe BILI. Roedd y gwahaniaeth yn sylweddol mewn pedwar o'r BILI.
- Dangosodd tueddiadau amddifadedd mewn Byrddau Iechyd Lleol dros amser batrwm tebyg o'r cyfnod cyn y pandemig i 2021/22 mewn tri rhanbarth BILI. Mae'n ymddangos bod y bwlch amddifadedd ym Mae Abertawe wedi lleihau ers 2018/19. Fodd bynnag, mae'n ymddangos bod y bwlch wedi cynyddu yng Nghaerdydd a'r Fro a Hywel Dda. Gan fod bwlch amddifadedd yn fesur cymharol, dylai'r canlyniadau hyn gael eu dehongli ar wahân ar gyfer pob BILI, ac nid eu defnyddio i gymharu Byrddau Iechyd Lleol. Ymhellach, dylid eu dehongli'n ofalus gan mai dim ond 1 neu 2 fesur sydd wedi bod ers y pandemig.
- Wrth gymharu'r cyfrannau gordewdra cysylltiedig ag amddifadedd cyfredol ar gyfer Byrddau Iechyd Bae Abertawe ac Aneurin Bevan gyda data 2020/21, nodwyd bod cyfran y plant gordew yn y cwintel â'r amddifadedd mwyaf wedi lleihau'n sylweddol yn ystadegol yn 2021/22 yn y ddau ranbarth. Mae hyn yn awgrymu y gallai'r cynnydd a welwyd mewn mesurau gordewdra a adroddwyd ar gyfer 2020/21 fod wedi'i yrru gan newidiadau yn y rhanbarthau â lefelau uwch o amddifadedd.
- Ar gyfer yr adroddiad hwn, cafodd darpariaeth data ar Lefel Clwstwr Gofal Sylfaen ei ddarparu fel peilot. Roedd hyn mewn ymateb i geisiadau gan Fyrddau Iechyd Lleol am ddarparu data i helpu i nodi anghenion lleol ac i gefnogi cynllunio gwasanaethau o bosibl. Roedd yna wahaniaethau sylweddol yng nghyfran y plant gordew mewn pedwar rhanbarth BILI. Mae mapiau clystyrau ar gael ar gyfer pob BILI yn Rhan 2 yr adroddiad.

Cyflwyniad

Mae'r adroddiad hwn yn crynhoi canfyddiadau allweddol Rhaglen Mesur Plant (RhMP) Cymru ar gyfer chwe rhanbarth Bwrdd Iechyd Lleol (BILI) yng Nghymru ar gyfer y flwyddyn ysgol 2021-2022. Oherwydd effeithiau staffio a gweddilliol pandemig COVID-19 ar gasglu data ni allwn adrodd ar lefel Cymru gyfan. Fodd bynnag, rydym yn gobeithio dychwelyd i adrodd ar lefel Cymru gyfan y flwyddyn nesaf. Mae'r adroddiad hwn wedi'i gyfyngu i'r rhanbarthau BILI canlynol:

- Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr (BIPBC)
- Bwrdd Iechyd Addysgu Powys (BIAP)
- Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda (BIPHDd)
- Bwrdd Iechyd Prifysgol Bae Abertawe (BIPBA)
- Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro (BIPCAF)
- Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan (BIPAB)

Mae rhan gyntaf yr adroddiad yn cynnwys canlyniadau cyffredinol yn cynnwys data cymharu ar gyfer y Byrddau sydd wedi'u cynnwys. Rhagwelir mai'r adran hon fydd yr adran fwyaf defnyddiol i'r rhai sydd â diddordeb yn y sefyllfa gyffredinol ar draws y rhan fwyaf o Gymru, fel Llywodraeth Cymru a sefydliadau cenedlaethol. O ystyried y cwmpas daearyddol anghyflawn dylid bod yn ofalus wrth ddehongli'r canlyniadau o'u hallosod y tu hwnt i'r rhanbarthau y mae yna ddata ar eu cyfer.

Hynny yw, ni ddylid tybio bod canlyniadau'r ardaloedd hyn yn adlewyrchu'r sefyllfa ledled Cymru.

Mae ail ran yr adroddiad yn cynnwys adrannau unigol gyda gwybodaeth fanylach am bob BILI ac Awdurdod Lleol (ALI). Rhagwelir y bydd yr adrannau hyn o fwy o ddiddordeb i sefydliadau lleol, fel y BILI a'r ALI a allai fod eisiau defnyddio'r wybodaeth i fonitro anghenion y boblogaeth a chynorthwyo gyda'r gwaith o gynllunio gwasanaethau o bosibl. Gallai'r adrannau hyn fod o ddiddordeb i aelodau'r cyhoedd sydd am wybod beth yw'r sefyllfa yn eu cymunedau hefyd.

Yn ogystal â'r crynodeb hwn, mae'r canlyniadau llawn, gan gynnwys tablau data, ar gael ar wefan y Rhaglen Mesur Plant yn *Rhaglen Mesur Plant Cymru*.

Dulliau

Mae'r adroddiad hwn yn ymwneud â mesuriadau'n ymwneud â phlant sy'n byw yn chwech o ranbarthau Byrddau Iechyd Lleol Cymru sy'n mynychu'r dosbarth derbyn ac a drodd yn 5 oed yn ystod blwyddyn academaidd 2021-22. Ar gyfer eleni fe ddewison ni ehangu'n dadansoddiadau gyda dau faes ffocws. Yn gyntaf, amddifadedd mewn perthynas â gordewdra ar lefel Bwrdd Iechyd Lleol. Yn ail, prosiect peilot i ddarparu canlyniadau ar lefel clystyrau gofal sylfaenol. Mae gwybodaeth fanwl sy'n esbonio sut y gwnaed y mesuriadau a sut y cafodd y data ei gasglu a'i ddadansoddi ar gael ar y wefan. Gweler y ddogfen y gellir ei lanlwytho "Rhaglen Mesur Plant Cymru: hanes, fframwaith deddfwriaethol ac agweddau technegol". Fodd bynnag, mae'r paragraffau canlynol yn rhoi crynodeb o'r dulliau.

Pwy sydd wedi'u cynnwys a'u heithrio o'r cohort

Mae rhieni'n derbyn taflen wybodaeth yn esbonio'r rhaglen fesur. Mae'r taflenni'n ddwyieithog (Cymraeg/Saesneg) a naill ai'n cael eu darparu fel copïau caled neu negeseuon digidol yn dibynnu ar y lleoliad. Mae cofnodion wedi'u cynnwys yn Rhaglen Mesur Plant Cymru 2021/22 os yw'r plentyn yn byw yng Nghymru, yn mynychu ysgol yng Nghymru, â rhywedd wedi'i gofnodi ac wedi'i eni rhwng Medi 2016 ac Awst 2017.

Mae plant wedi'u heithrio os cawsant eu mesur y tu allan i flwyddyn academaidd 2021/2022, os yw eu taldra neu bwysau'n fesur annhebygol neu os ydynt wedi tynnu eu cydsyniad yn ôl. Mae plant wedi'u heithrio hefyd os ydynt yn methu sefyll heb gymorth.

Newidynnau

Newidynnau yw nodweddion y plant y gallwn eu harchwilio wrth ddadansoddi data, er enghraifft 'rhywedd'. Rydym wedi ymhelaethu ar ddau newidyn isod, amddifadedd ac ethnigrwydd, gan fod manylion penodol yn berthnasol i'r adroddiad hwn.

Amcangyfrifir amddifadedd yn ôl ardal breswyl cod post. Mae'r cod post yn mapio i Fynegi Amddifadedd Lluosog Cymru (WIMD), mesur cymharol sy'n graddio 1,909 o ardaloedd daearyddol bach yng Nghymru o'r rhai â'r amddifadedd lleiaf i'r rhai â'r amddifadedd mwyaf. Mae'r mynegai'n deillio o 8 maes: cyflogaeth; iechyd; addysg; mynediad i wasanaethau; diogelwch

cymunedol; amgylchedd ffisegol; tai (gweler gwefan StatsCymru am ragor o fanylion). At ddiben adrodd ar ganlyniadau yn yr adroddiad hwn, mae'r 1,909 o ardaloedd bach wedi'u grwpio'n gwintellau.

Mae ethnigrwydd yn cael ei gofnodi yn ôl categorïau a ddiffiniwyd gan y SYG (am ragor o wybodaeth ewch i ons.gov.uk) sef: Gwyn, Asiaidd neu Asiaidd Brydeinig; Du, Du Prydeinig, Caribiaidd neu Affricanaidd; Cymysg neu grwpiau aml-ethnig; Grŵp ethnig arall; Anhysbys. O ystyried y niferoedd isel o gyfranogwyr mewn rhai o'r categorïau grŵp ethnigrwydd nid yw'n bosibl adrodd ar lefel BILL. Felly, adroddwyd ar ddata ethnigrwydd y chwe BILL gyda'i gilydd.

Cynrychiolaeth Data

Mae hyn yn ymwneud â pha mor dda y gwnaethon ni baru'r data a gasglwyd i'r cohort cyfan o blant cymwys. Fel arfer, mae cyfranogiad yn uchel iawn ar gyfer y Rhaglen Mesur Plant, ac mae pa mor gynrychioliadol yw'r data yn llai o bryder. Fodd bynnag, wrth i ni adfer o'r pandemig roedd y cyfranogiad ar gyfer 2021/2022 yn is na'r cyfranogiad a welwyd yn 2018/19 gan sawl un o'r BILL oedd yn cymryd rhan. Hefyd, nid oes gennym ddata treiglol 5 mlyneddol gan fod dwy flynedd o fwllch wedi bod yn yr adrodd.

Edrychwyd ar y data o safbwynt ffactorau demograffig i ddechrau (fel 'rhywedd', 'lleoliad trefol o gymharu â lleoliad gwledig', 'amddifadedd'

ac 'ethnigrwydd'). Cymharwyd y rhai a gymerodd ran yn y Rhaglen Mesur Plant â phlant a oedd yn gymwys ond na chymerodd ran. Mae mwy o fanylion am y fethodoleg a'r dadansoddiadau enghreifftiol yn Atodiad 1 ar ddiwedd yr adroddiad hwn. Roedd canlyniadau'r dadansoddiadau hyn yn awgrymu mai effaith fach yn unig ar ganlyniadau y byddai methiant i fod yn gynrychioliadol ar lefel Clwstwr Gofal Sylfaenol yn debygol o'i chael. Felly, mae canlyniadau data amrwd (y data a gasglwyd heb addasiadau) wedi'u hadrodd ar gyfer pob lefel ddaearyddol.

Cynllun Peilot Clwstwr Gofal Sylfaenol

Clwstwr Gofal Sylfaenol yw ardal ddaearyddol lle mae mwy nag un Practis Cyffredinol yn cydweithio i ddarparu rhai gwasanaethau sy'n berthnasol i anghenion eu poblogaeth. Mewn ymateb i geisiadau gan dimau lleol wedi'u lleoli mewn Byrddau Iechyd Lleol, penderfynwyd treialu adrodd am ddata ar lefel Clystyrau fel allbwn newydd.

Roedd y sail resymegol ar gyfer y peilot ar lefel Clystyrau'n seiliedig ar gyfyngiadau data 2021/22 a'r cyfle i ddarparu allbwn a oedd yn berthnasol i gynllunwyr Gofal Sylfaenol. Yn gyntaf, nid oedd data lefel Ardaloedd Cynnyrch Ehangach Haen Ganol ar gael gan eu bod angen 5 mlynedd o ddata treiglol i gynnwys nifer digonol o blant. Gan fod Clystyrau Gofal Sylfaenol yn ardaloedd daearyddol mwy na'r Ardaloedd Cynnyrch hyn, roedd hi'n ymarferol edrych a oedd canlyniadau ar lefel y Clystyrau'n bosibl gyda blwyddyn o ddata. Yn ail, mae uned ddaearyddol y Clystyrau'n cael ei chydabod gan ddarparwyr Gofal Sylfaenol mewn BILL ac felly, yn gallu bod yn ddefnyddiol i nodi anghenion y boblogaeth a darpariaeth gwasanaethau posibl.

Er bod y dadansoddiadau cynrychioliadol yn ffafriol, fe ddewison ni dorbwynt pragmatig ar gyfer adrodd sef cyfranogiad o 70% gan fod nifer y plant ym mhob categori yn is o dan y pwynt hwn. Pan oedd gan ardal Clwstwr gyfradd gyfranogi o lai na 70%, nid yw ffigurau cyffredinrwydd wedi'u cyhoeddi. Rydym yn dal i adolygu data lefel Clystyrau peilot ac efallai y byddwn yn cyhoeddi adroddiad atodol pan fydd y broses hon wedi'i chwblhau.

Dadansoddiadau

Cyfrifwyd cyfraddau cyffredinrwydd drwy ddefnyddio'r cwintellau oedran a mynegai màs y corff rhyw-benodol a gyfrifwyd gan ddefnyddio cyfeirnod twf 1990 Prydain (o ddull a gynigiwyd gan Cole et al 1995, ac a ddyfynnwyd yn Dinsdale et al, 2011). Cyfrifwyd y cyfyngau hyder o 95% (95%CI) ar gyfer y cyfraddau cyffredinrwydd drwy ddefnyddio dull a gynigiwyd gan Wilson et al, 1927, ac a ddyfynnwyd yn Altman, 2000. Cyfrifwyd mynegai màs y corff drwy ddefnyddio dull a gynigiwyd gan Keys et al (1972). Mae'r trothwyon categorïau pwysau clinigol canlynol wedi'u dynodi:

- dan bwysau: llai na, ond nid yn cynnwys yr Zil gwintel
- pwysau iach: Zil gwintel hyd at ond nid yn cynnwys yr 85ed cwintel
- dros bwysau: 85ed cwintel hyd at ond nid yn cynnwys y 95ed cwintel
- gordew: 95ed cwintel ac uwch.

Rhoddir y canlyniadau fel cyfran (%) o'r cohort ac yna'r Cyfwng Hyder 95% cyfatebol (95%CI) mewn cromfachau. Y cohort yw cyfanswm y plant a fesurwyd a oedd yn byw yn y rhanbarth daearyddol yr adroddwyd y data penodol amdano, er enghraifft mae adroddiadau BILL yn cynnwys canlyniadau'r holl blant sy'n byw yn y Bwrdd hwnnw. At ddiben yr adroddiad hwn mae rhywedd yn cyfeirio at newidyn deuaidd wedi'i gategoreiddio fel 'bechgyn' neu 'ferched'.

Cafodd gwahaniaethau arwyddocaol yn ystadegol eu diffinio pan nad oedd y Cyfyngau Hyder o 95% o'r canlyniadau cyfrannau a gymharwyd yn gorgyffwrdd. Fodd bynnag, ni ellir rhagdybio nad oes unrhyw wahaniaeth arwyddocaol yn ystadegol gyda Chyfyngau Hyder o 95% yn gorgyffwrdd. Byddai hyn yn gofyn am ddadansoddiadau ystadegol pellach i gymharu cyfrannau â Chyfyngau Hyder o 95% yn gorgyffwrdd. Roedd y dadansoddiadau hyn y tu hwnt i gwmpas yr adroddiad hwn.

Lle bo'n berthnasol, gwnaed cymariaethau â data 2018/19. Dewiswyd adroddiad 2018/19 fel y cymharydd gan mai dyma'r adroddiad diweddaraf a oedd yn cynnwys Cymru gyfan, a bod y data wedi'i gasglu cyn y pandemig. Yn achos BIPAB a BIPBA roedd hi'n bosibl cymharu â data 2020-21 hefyd.

Cyfyngiadau

Mae'r cyfyngiadau ar gyfer y Rhaglen Mesur Plant yn gyffredinol wedi'u rhannu yn nogfen 'Rhaglen Mesur Plant Cymru: hanes, fframwaith deddfwriaethol ac agweddau technegol' a'r datganiad ansawdd data. Mae'r rhain i'w cael ar y wefan gyda'r adroddiad. Mae cyfyngiadau sy'n benodol i adroddiad eleni wedi'u rhestru fel a ganlyn:

- O ystyried cwmpas daearyddol cyfyngedig yr adroddiad hwn nid yw data wedi'i ddarparu ar lefel Cymru gyfan. Nid yw delweddau y mae angen eu cymharu â chyfartaledd cenedlaethol (Cymru) ar gael.
- Ni adroddir am ddadansoddiadau sy'n dibynnu ar gwmpasu cenedlaethol ar gyfer niferoedd digonol, megis cymariaethau'r DU.
- Gan nad oedd digon o ddata ar gyfer adroddiad ystadegau swyddogol 2019-2020, a data cyfyngedig wedi'i adrodd ar gyfer blwyddyn 2020-2021, mae bwlch data yn ystod y 5 mlynedd diwethaf. Nid yw dadansoddiadau oedd wedi'u cynnwys mewn adroddiadau blaenorol, sy'n seiliedig ar bum mlynedd o adrodd, megis tyrchu ymhellach i lefel Ardal Gynnyrch Ehangach Haen Ganol, ar gael.
- Nid yw'r dangosfwrdd rhyngweithiol wedi'i ddiweddarau. Rydym yn rhagweld y bydd y dangosfwrdd yn cael ei ddiweddarau y flwyddyn nesaf wrth i ni ddychwelyd i gwmpas Cymru gyfan.
- Mae manylion amddifadedd yn cael eu hadrodd ar lefel genedlaethol fel arfer. Rydym wedi darparu manylion ar lefel BILLI. Fodd bynnag, mae'r niferoedd yn llai na 100 o blant yn rhai o gateoriau'r cwintelau.
- Mesur o amddifadedd seiliedig ar le yw'r WIMD a dylid ei ystyried fel amcangyfrif, neu'r hyn sydd fwyaf addas, wrth ei gymhwyso i unigolion.

Y rheswm am hyn yw y gallai unigolion sy'n byw mewn cod post sy'n gysylltiedig â lefelau amddifadedd is fod yn byw mewn cartref a fyddai'n cael ei gategoreiddio fel bod â lefelau uwch o amddifadedd, ac i'r gwrthwyneb.

- Ar gyfer pob rhanbarth BILLI rydym wedi darparu amcangyfrifon ar gyfer y bwlch cymharol mewn amddifadedd dros amser o gymharu'r cwintelau ag amddifadedd lleiaf a mwyaf. Tra ei bod hi'n rhesymol ystyried y newidiadau mewn bwlch amddifadedd cymharol o fewn y BILLI, ni ddylid defnyddio'r rhain i gymharu rhwng rhanbarthau BILLI. Y rheswm am hyn yw bod amddifadedd o fewn ardaloedd daearyddol yn seiliedig ar broffilio epidemiologol y boblogaeth sy'n byw yn y rhanbarth.
- Roedd cyfranogiad yn is mewn sawl rhanbarth ALL o gymharu â'r cyfnod cyn y pandemig. Gofal piau hi wrth ddehongli'r canlyniadau felly. Tynnir sylw at hyn, lle bo'n berthnasol, yn yr adrannau BILLI unigol yn Rhan 2 o'r adroddiad hwn.
- Adroddwyd am ddata ethnigrywydd y chwe BILLI gyda'i gilydd. Ni ddylid allosod hyn i lefel Cymru gyfan. Ymhellach, mae'n rhaid dehongli hyn gyda gofal ar gyfer y chwe BILLI gan fod cyfranogiad o grwpiau ethnig yn annhebygol o fod yr un fath ar draws Cymru yn sgil amrywiad yn nemograffeg y boblogaeth. Dylai timau lleol ystyried y canlyniadau hyn yng nghyd-destun gwybodaeth leol am ddemograffeg eu poblogaeth.
- Mae data Clystyrau Gofal Sylfaenol wedi'i greu o lefelau daearyddol bach o'r enw Ardaloedd Cynnyrch Ehangach Haen Is. Mae'r rhain wedi'u mapio i'r clwstwr lle mae'r nifer uchaf o drigolion wedi'u cofrestru gyda phractis meddyg teulu yn y clwstwr. Felly, y clwstwr sydd wedi'i ddarparu yn yr adferiad data hwn yw'r hyn sy'n cyd-fynd orau â phob un o'r ardaloedd. Adroddwyd ar y dull mapio Clwstwr a ddefnyddiwyd yn Hydref 2021 ac mae ar gael ar y tudalen weffan *StatsCymru*
- Ar y cam hwn, nid oedd data wedi'i gyhoeddi ar gyfer pob Clwstwr ym mhob BILLI yn sgil cyfranogiad is mewn rhai ardaloedd.

- Ar lefel Clystyrau dylid nodi bod y canlyniadau hyn yn seiliedig ar flwyddyn o gasglu data yn unig a bod niferoedd yn isel mewn rhai is-gateoriau.
- Mae data lefel Clystyrau'n cael ei ddarparu i'r Rhaglen Mesur Plant fel peilot allbwn newydd. Dylid dehongli'r canlyniadau yng nghyd-destun y cyfyngiadau a nodir uchod.
- Mae mapiau gwres y Clystyrau a ddarperir ar gyfer pob BILLI yn Rhan 2 o'r adroddiad yn defnyddio ystodau cyfrannau gwahanol ar gyfer y categorïau lliw. Felly, ni ddylid cymharu'r rhain rhwng rhanbarthau BILLI.
- Roedd y data yr adroddwyd arno ar gyfer 2020/21 ar draws BIPAB a BIPBA yn dangos cynnydd mawr yng nghyfrannau plant gordew yn y rhanbarthau hyn. Dylid nodi nad yw'r data cyfredol ar gyfer 2021/22 yn darparu tystiolaeth y naill ffordd neu'r llall am drywyddau'r plant unigol sydd wedi'u cynnwys yng nghohort 2020/21. Mewn geiriau eraill, nid ydym yn gwybod a fydd cohort 2020/21 wedi cynnal lefelau uchel o ordewdra wrth iddynt dyfu. Nid yw mesuriadau dilynol o'r un plant ar oeddrannau hyn yn cael eu cyflawni yng Nghymru ar hyn o bryd.

Ymgysylltu ac Adrodd ar Ganlyniadau

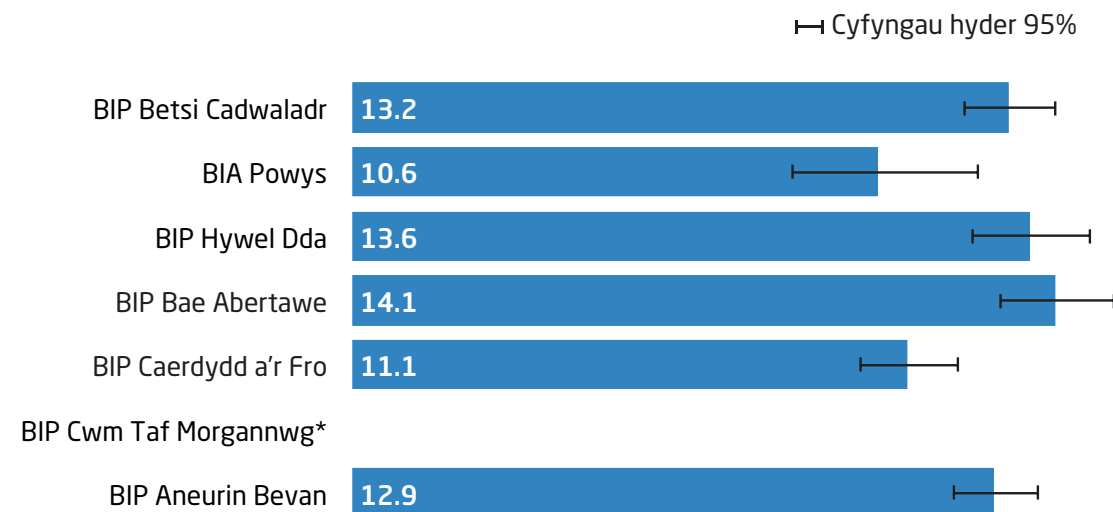
- Fel y nodir uchod, mae tîm y Rhaglen Mesur Plant yn cyfathrebu'n rhagweithiol â rhieni/gwarcheidwaid drwy'r daflen wybodaeth. Mae'r tîm yn cyfarfod â gweithwyr gofal iechyd proffesiynol ym maes lechyd Cyhoeddus a Nyrsgol Ysgol yn rheolaidd gydol y flwyddyn. Mae'n ymgysylltu â chynrychiolwyr o Lywodraeth Cymru hefyd drwy sawl ffordd, yn cynnwys cyfarfodydd strategaeth Pwysau Iach: Cymru Iach. Mae'r adroddiad a'r allbynnau'n cael eu darparu i'r cyhoedd ar wefan lechyd Cyhoeddus Cymru fel datganiad ystadegau swyddogol wedi'i gyhoeddi ymlaen llaw.
- Mae crynodeb, neu ganfyddiadau allweddol, yr adroddiad hwn wedi'u cyhoeddi ar ddechrau'r adroddiad ac nid ydynt yn cael eu hailadrodd yn unman arall yn yr adroddiad. Gellir ystyried yr adran canfyddiadau allweddol fel crynodeb gweithredol. Nid yw'r adroddiad hwn yn darparu argymhellion. Rhagwelir y gall y data yr adroddir arno yma gael ei driongli â ffynonellau eraill o ddata a gwybodaeth gan y Llywodraeth, sefydliadau ac unigolion i helpu i lywio ymdrechion i reoli pwysau.

Rhan 1: Canlyniadau Cyffredinol o'r Chwe Bwrdd Iechyd Lleol wedi'u Cynnwys

Lefel Bwrdd Iechyd Lleol

Nodir manylion cyfran y plant gordew fesul BILI yn Ffigur 1. Mae'r gyfran yn amrywio o 10.6% (95%CI 8.8-12.6) ym Mhowys i 14.1% (95%CI 13.0-15.3) yn BIPBA. Roedd y gwahaniaeth hwn yn arwyddocaol yn ystadegol. Ymhellach, roedd gan BIPCAF gyfran arwyddocaol ystadegol is o blant gordew ar 11.1% (95%CI 10.2-12.2) o gymharu â BIPBC (13.2%, 95%CI 12.3-14.1), BIPHDd (13.6%, 95%CI 12.5-14.8) a BIPBA.

Ffigur 1 Canran y plant 4 i 5 oed gordew, Rhaglen Mesur Plant, byrddau iechyd, 2021/22

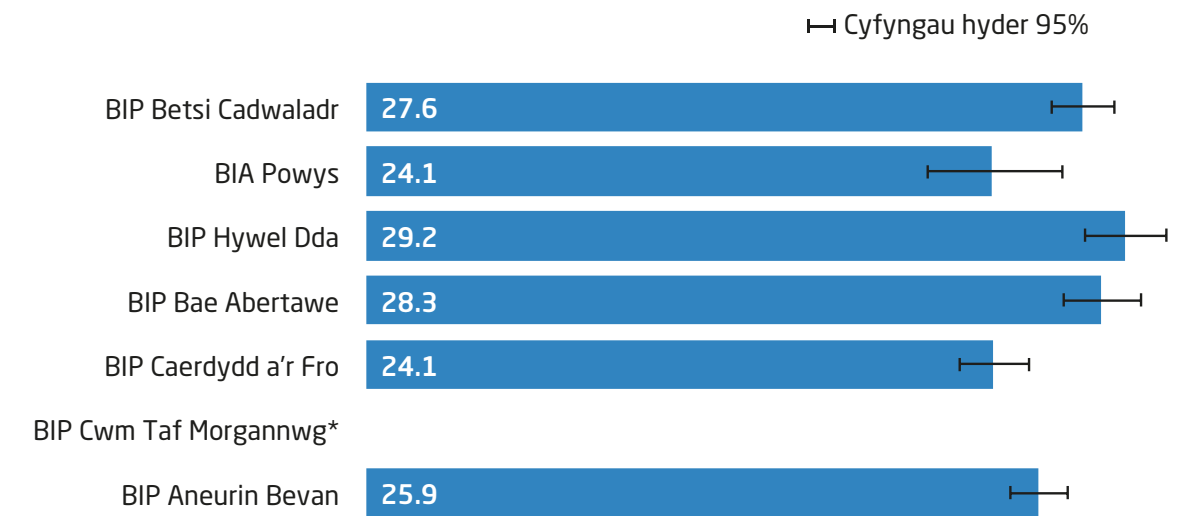

Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data Rhaglen Mesur Plant (RhMP) Iechyd a Gofal Digidol Cymru
 *Yn sgil effaith y pandemig parhaus a'i effeithiau ar flaenoriaethau a staffio nid yw BIP Cwm Taf Morgannwg wedi gallu cyflwyno mesuriadau ar gyfer blwyddyn academaidd 2021/22. Mae hyn yn effeithio hefyd ar y gallu i gynhyrchu ffigurau cenedlaethol ar gyfer Cymru.

Roedd cyfran y plant a oedd dros eu pwysau neu'n ordew'n amrywio yn ôl rhanbarth BILI hefyd, o 24.1% ym Mhowys (95%CI 21.6-26.7) a BIPCAF (95%CI 22.8-25.5) i 29.2% (27.6-30.8) yn BIPHDd (gweler Ffigur 2). Roedd y gwahaniaethau hyn yn

arwyddocaol yn ystadegol. Roedd cyfran y plant a oedd dros eu pwysau neu'n ordew yn BIPCAF yn arwyddocaol ystadegol is hefyd na'r hyn a adroddwyd ar gyfer BIPBA 28.3% (95%CI 26.8-29.8) a BIPBC ar 27.6% (95%CI 26.4-28.8).

Ffigur 2 Canran y plant 4 i 5 oed sydd dros eu pwysau neu'n ordew, Rhaglen Mesur Plant, byrddau iechyd, 2021/22

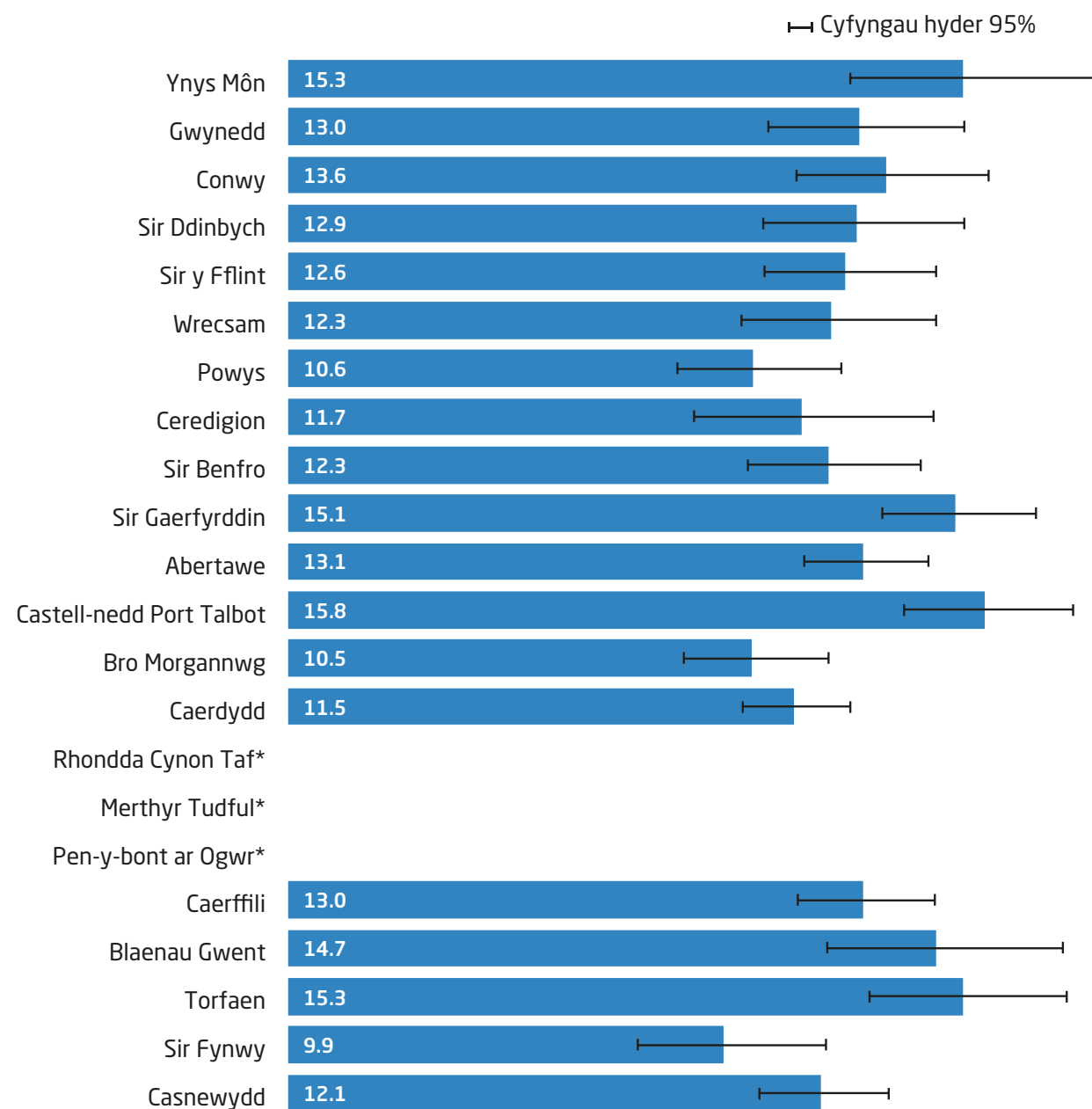
Cynhyrchwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data Rhaglen Mesur Plant (RhMP) Iechyd a Gofal Digidol Cymru
 *Yn sgil effaith y pandemig parhaus a'i effeithiau ar flaenoriaethau a staffio nid yw BIP Cwm Taf Morgannwg wedi gallu cyflwyno mesuriadau ar gyfer blwyddyn academaidd 2021/22. Mae hyn yn effeithio hefyd ar y gallu i gynhyrchu ffigurau cenedlaethol ar gyfer Cymru.

Lefel Awdurdod Lleol

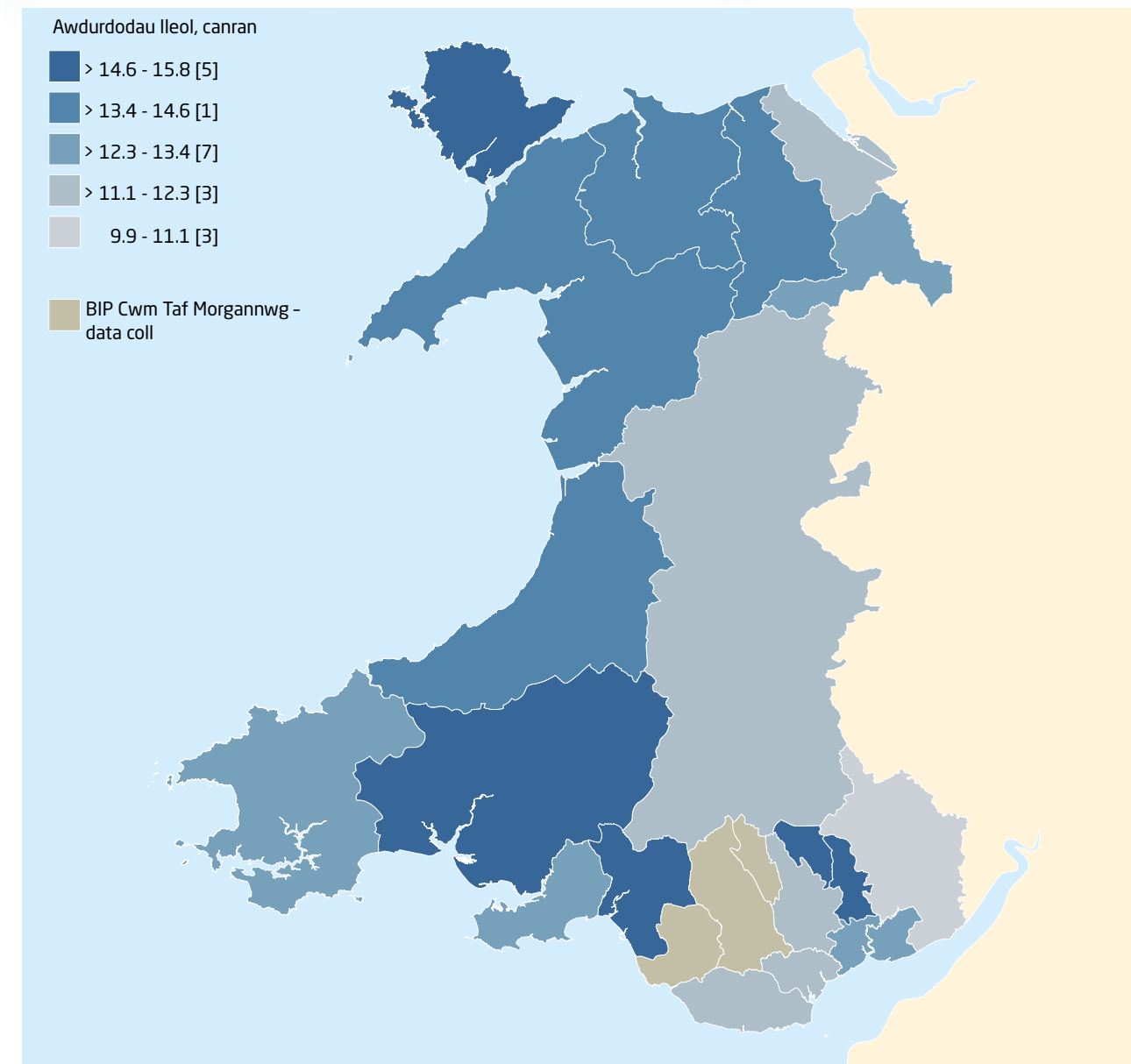
Mae'r manylion ar gyfer gordewdra fesul rhanbarth ALL wedi'i roi ar ffurf graff ac mewn map gwres yn Ffigurau 3 a 4 yn y drefn honno. Mae'r cyfrannau'n amrywio o 9.9% (95%CI 7.9-12.2) yn Sir Fynwy i 15.8% (95%CI 14-17.8) yng Nghastell-nedd Port Talbot. Roedd y gwahaniaeth hwn yn arwyddocaol yn ystadegol.

Ffigur 3 Canran y plant 4 i 5 oed gordew, Rhaglen Mesur Plant, awdurdodau lleol, 2021/22

Cynhyrwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data Rhaglen Mesur Plant (RhMP) Iechyd a Gofal Digidol Cymru
 *Yn sgil effaith y pandemig parhaus a'i effeithiau ar flaenoriaethau a staffio nid yw BIP Cwm Taf Morgannwg wedi gallu cyflwyno mesuriadau ar gyfer blwyddyn academaidd 2021/22. Mae hyn yn effeithio hefyd ar y gallu i gynhyrchu ffigurau cenedlaethol ar gyfer Cymru.

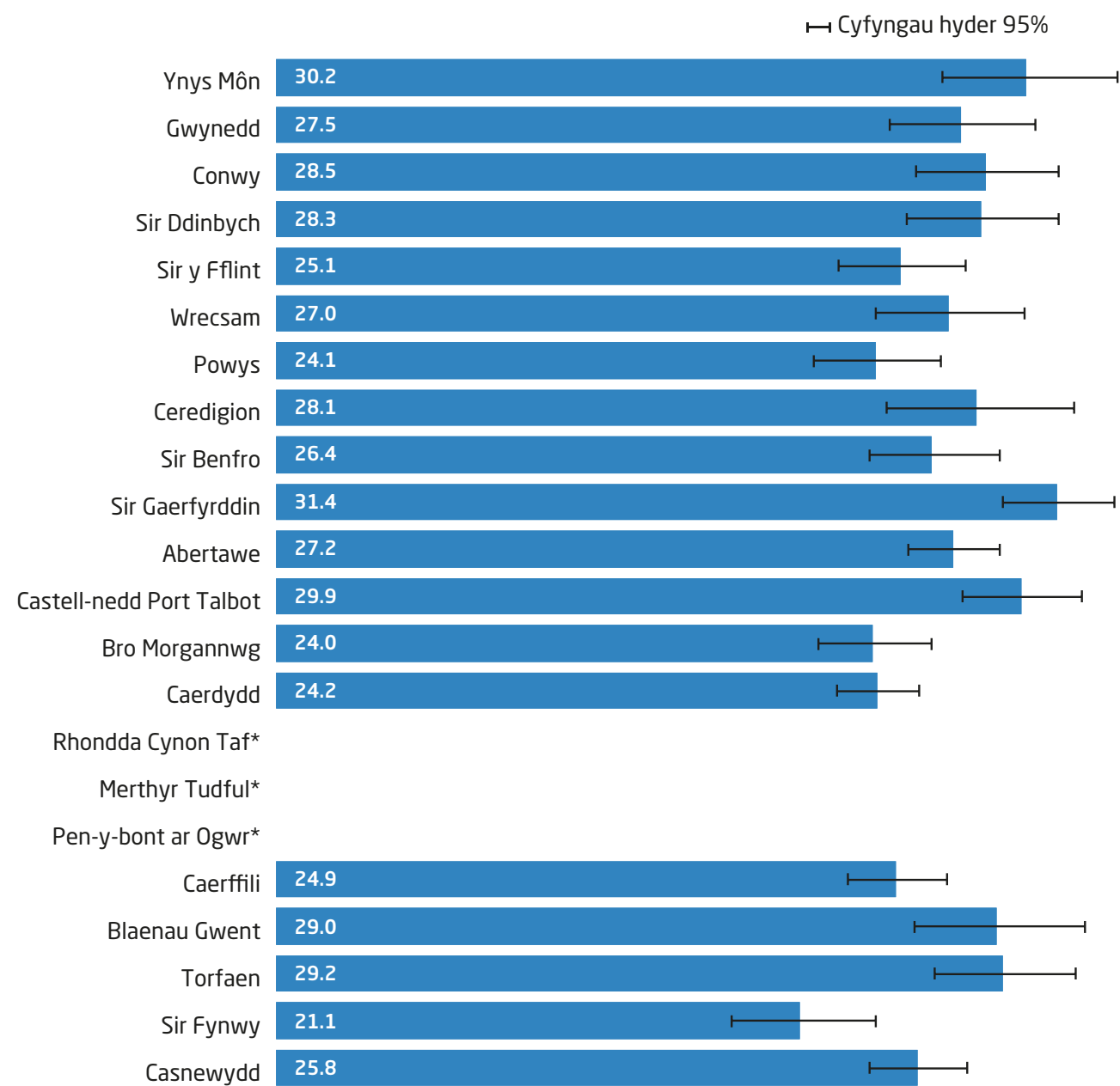
Ffigur 4 Canran y plant 4 i 5 oed gordew, Rhaglen Mesur Plant, awdurdodau lleol, 2021/22

*Yn sgil effaith y pandemig parhaus a'i effeithiau ar flaenoriaethau a staffio nid yw BIP Cwm Taf Morgannwg wedi gallu cyflwyno mesuriadau ar gyfer blwyddyn academaidd 2021/22.
 Cynhyrwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data Rhaglen Mesur Plant (RhMP) Iechyd a Gofal Digidol Cymru.
 Yn cynnwys data Ystadegau Gwladol © Hawlfraint y Goron a hawl cronfeydd data 2023
 Yn cynnwys data Ystadegau Gwladol © Hawlfraint y Goron a hawl cronfeydd data 2023

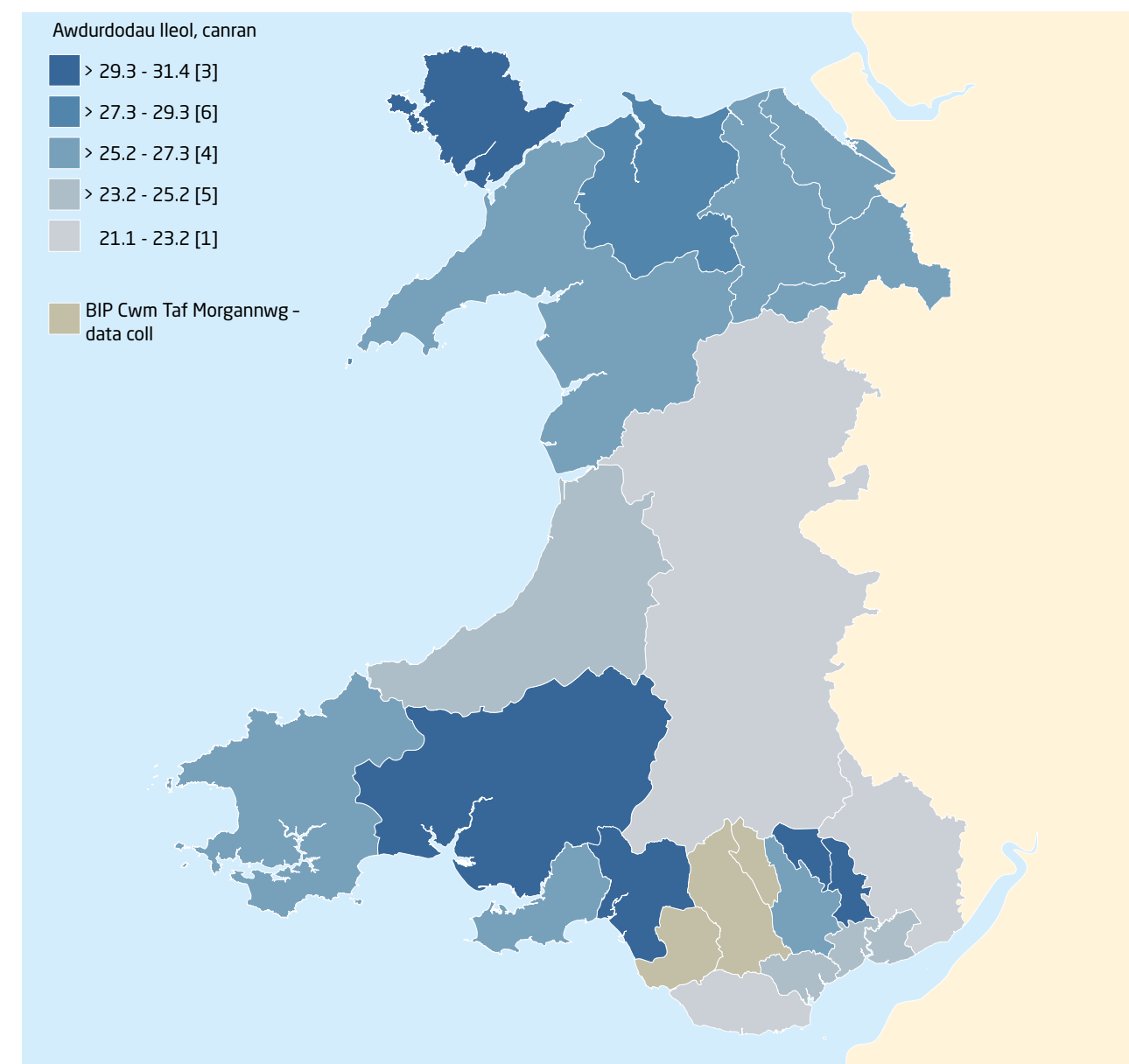
Mae'r manylion ar gyfer plant dros bwysau neu ordew fesul rhanbarth ALI yn cael ei roi ar ffurf graff ac mewn map gwres yn Ffigurau 5 a 6 yn y drefn honno. Roedd y cyfrannau'n amrywio o 21.1% (95%CI 18.3-24.1) yn Sir Fynwy i 31.4% (95%CI 29.2-33.7) yn Sir Gaerfyrddin. Roedd y gwahaniaeth hwn yn arwyddocaol yn ystadegol.

Ffigur 5 Canran y plant 4 i 5 oed sydd dros bwysau neu'n ordew, Rhaglen Mesur Plant, awdurdodau lleol, 2021/22

Cynhyrwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data Rhaglen Mesur Plant (RhMP) Iechyd a Gofal Digidol Cymru. *Yn sgil effaith y pandemig parhaus a'i effeithiau ar flaenoriaethau a staffio nid yw BIP Cwm Taf Morgannwg wedi gallu cyflwyno mesuriadau ar gyfer blwyddyn academiaidd 2021/22. Mae hyn yn effeithio hefyd ar y gallu i gynhyrchu ffigurau cenedlaethol ar gyfer Cymru.

Ffigur 6 Canran y plant 4 i 5 oed dros eu pwysau neu'n ordew, Rhaglen Mesur Plant, awdurdodau lleol, 2021/22

*Yn sgil effaith y pandemig parhaus a'i effeithiau ar flaenoriaethau a staffio nid yw BIP Cwm Taf Morgannwg wedi gallu cyflwyno mesuriadau ar gyfer blwyddyn academiaidd 2021/22. Cynhyrwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data Rhaglen Mesur Plant (RhMP) Iechyd a Gofal Digidol Cymru. Yn cynnwys data Ystadegau Gwladol © Hawlfraint y Goron a hawl cronfeydd data 2023. Yn cynnwys data Ystadegau Gwladol © Hawlfraint y Goron a hawl cronfeydd data 2023.

Ethnigrwydd

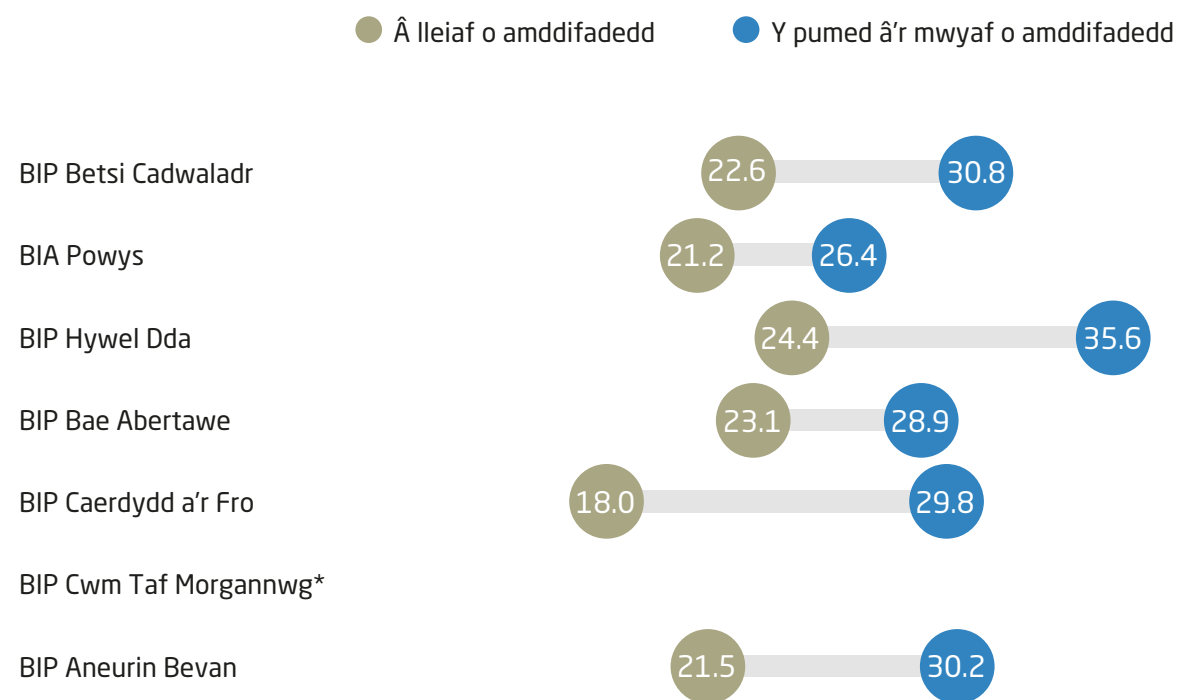
Mae'r canlyniadau hyn yn seiliedig ar ddata cyfunol o'r chwe BILI sydd wedi'u cynnwys. Nid oedd statws ethnigrwydd wedi'i nodi ar gyfer 7,963 (34.3%) o gyfranogwyr. O ystyried y niferoedd isel mewn rhai categorïau, roedd 'pwysau iach' a 'thanbwysau' yn cael eu cyfuno'n un newidyn. Roedd cyfran y plant 'Asiaidd neu Asiaidd Brydeinig' oedd wedi'u categorio fel bod â phwysau iach neu o dan bwysau yn 78.5% (95%CI 74.7-81.9), sydd yn ystadegol arwyddocaol uwch o gymharu â'r rhai oedd wedi'u categorio fel plant 'Gwyn' ar 73.2% (95%CI 72.4-73.9). Roedd gwahaniaethau rhwng categorïau ethnigrwydd o ran y gyfran o blant gordew yn llai clir, fodd bynnag roedd nifer y plant mewn rhai categorïau'n isel. Wrth gyfuno'r categorïau 'dros bwysau' a 'gordew', roedd gan blant a gafodd eu

categorioid fel plant 'Asiaidd neu Asiaidd Brydeinig' gyfran ystadegol arwyddocaol is o blant 'dros bwysau neu ordew' ar 21.5% (95%CI 18.1-25.3) o gymharu â phlant a gafodd eu categorio fel plant 'Gwyn' ar 26.8% (95%CI 26.1-27.6).

Amddifadedd

Roedd y cyfrannau o blant a oedd yn byw yn y rhanbarthau cwintel WIMD â mwyaf o amddifadedd ac a oedd 'dros eu pwysau neu'n ordew' yn uwch na'r rhai oedd yn byw yn y rhanbarthau cwintel â lleiaf o amddifadedd yn achos y chwe BILI, gweler Ffigur 7. Roedd y gwahaniaethau hyn yn ystadegol arwyddocaol yn BIPBC, BIPHDD, BIPCAF a BIPAB. Mae data pellach am amddifadedd wedi'i ddarparu yn adrannau'r BILI unigol yn Rhan 2 o'r adroddiad hwn.

Ffigur 7 Canran y plant 4 i 5 oed sydd dros bwysau neu'n ordew, gwahaniaeth rhwng y byrddau iechyd â'r mwyaf a'r lleiaf o amddifadedd (pumedau amddifadedd), byrddau iechyd, pob plentyn, 2021/22

Cynhyrwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data Rhaglen Mesur Plant (RhMP) Iechyd a Gofal Digidol Cymrua WIMD 2019 (LIC)
 *Yn sgil effaith y pandemig parhaus a'i effeithiau ar flaenoriaethau a staffio nid yw BIP Cwm Taf Morgannwg wedi gallu cyflwyno mesuriadau ar gyfer blwyddyn academaidd 2021/22. Mae hyn yn effeithio hefyd ar y gallu i gynhyrchu ffigurau cenedlaethol ar gyfer Cymru.

Rhan 2: Adroddiadau Ffocws Byrddau Iechyd Lleol ac Awdurdodau Lleol

Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr

Roedd y gyfran gyfranogi gyffredinol yn 75.2% ar draws BIPBC, sy'n is na'r ffigur cyn y pandemig sef 94.8% ar gyfer 2018-2019. Roedd yna 7 (0.1%) o blant wedi optio allan o'r rhaglen. Dyma'r manylion am y cyfrannau cyfranogi yn ôl rhanbarthau Awdurdodau Lleol: Ynys Môn 94.1%, Gwynedd 77.6%; Conwy 89.3%; Sir Ddinbych 83.9%; Sir y Fflint 67.4%; Wrecsam 57.2%. Roedd cyfranogiad Ynys Môn a Chonwy yn debyg i'r hyn a welwyd yn 2018-2019. Fodd bynnag, roedd cyfranogiad y pedwar rhanbarth Awdurdod Lleol arall yn is eleni, yn enwedig Sir y Fflint a Wrecsam yn y Dwyrain. Cyn y pandemig roedd cyfranogiad y pedwar yn >95% yn 2018-2019.

Dan Bwysau a Phwysau Iach

Roedd nifer y plant a gafodd eu categorio fel bod o dan bwysau yn fach ac yn cynrychioli 0.5% (95%CI 0.4-0.8) o'r cohort. Roedd y gyfran hon yn debyg i'r gyfran o 0.7% (95%CI 0.6 to 0.8) a adroddwyd yn 2018/19.

Roedd cyfran y plant a gafodd eu categorio fel bod â phwysau iach yn 71.9% (95%CI 70.7-73.1). Mae hyn yn debyg i'r gyfran a welwyd cyn y pandemig o 70.7% (95%CI 69.6 to 71.8) yn 2018/2019.

Dros Bwysau nid yn Ordew

Roedd cyfran y plant a gafodd eu categorio fel bod dros bwysau ond nid yn ordew yn 14.4% (95%CI 13.5-15.3). Roedd y canlyniad hwn ychydig yn is o gymharu â'r gyfran cyn y pandemig oedd yn 15.9% (95%CI 15.1 i 16.8).

Gordew

Roedd cyfran y plant a gafodd eu categorio fel bod yn ordew yn 13.2 (95%CI 12.3-14.1). Roedd y canlyniad hwn ychydig yn uwch o gymharu â'r gyfran cyn y pandemig oedd yn 12.8% (95%CI 12.0 i 13.6) yn 2018/19.

Rhywedd

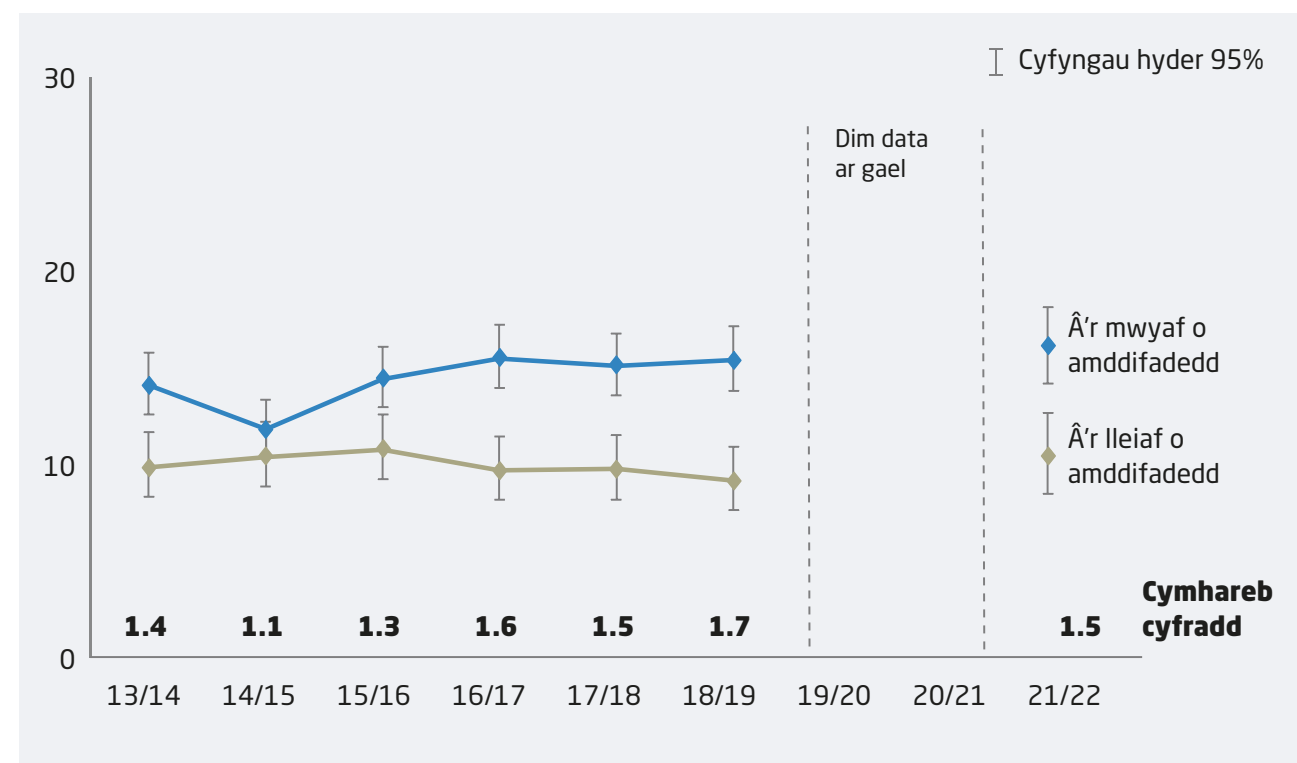
Ar lefel BILI roedd cyfran y bechgyn a gafodd eu categorio fel bod dros bwysau ond nid yn ordew yn ystadegol arwyddocaol uwch na chyfran y merched ar 15.7% (95%CI 14.4-17.1) o gymharu â 13.0% (95%CI 11.7-14.3) yn y drefn honno. Yn achos y categori 'dros bwysau ond nid yn ordew' nodwyd cyfran ystadegol arwyddocaol uwch hefyd ar gyfer ALI Ynys Môn (bechgyn 19.5%, 95%CI 15.6-24.0 o gymharu â merched 10%, 95%CI 7.2-13.8) a Chonwy (bechgyn 18.7%, 95%CI 15.5-22.4 o gymharu â merched 10.9%, 95%CI 8.4-14.1).

Amddifadedd

Ar lefel BILI roedd cyfran ystadegol arwyddocaol uwch wedi'u categorio fel bod yn ordew yn y cwintel â mwyaf o amddifadedd (16.0%, 95%CI 14.2-18.1) o gymharu â'r cwintel â'r lleiaf o amddifadedd (10.4%, 95%CI 8.5-12.6). Nodwyd patrwm arwyddocaol tebyg ar gyfer rhanbarth ALI Sir y Fflint (pumed ran â mwyaf o amddifadedd 6.1%, 95%CI 12.3-20.7 yn erbyn pumed ran â'r lleiaf o amddifadedd 5%, 95%CI 2.9-9.4). Ni welwyd tuedd amddifadedd yn yr awdurdodau lleol eraill. Fod bynnag, dylid bod yn ofalus wrth ddechongli data ALI oherwydd bod nifer yr achosion yn isel ym

mhob categori. Dangosir cyfrannau'r plant gordeu yn y cwintelau â lleiaf o amddifadedd o gymharu â'r cwintelau â mwyaf o amddifadedd yn Ffigur 8. Mae'r gymhareb gyfraddau'n darparu amcangyfrif cymharol ar gyfer y bwllch rhwng y cwintelau â lleiaf o amddifadedd a mwyaf o amddifadedd. Mae yna rywffaint o amrywiad yn y bwllch dros amser, er nad yw'n ymddangos bod y bwllch hwn wedi lledu ers y pandemig. Dylid bod yn ofalus wrth dehongli'r canlyniad hwn gan mai dim ond unwaith yr edrychwyd ar ddata ar ôl y pandemig.

Ffigur 8 Canran y plant 4 i 5 oed sy'n ordew, Rhaglen Mesur Plant, BIP Betsi Cadwaladr yn ôl y pumed â'r mwyaf a'r lleiaf o amddifadedd, 2013/14 - 2021/22*

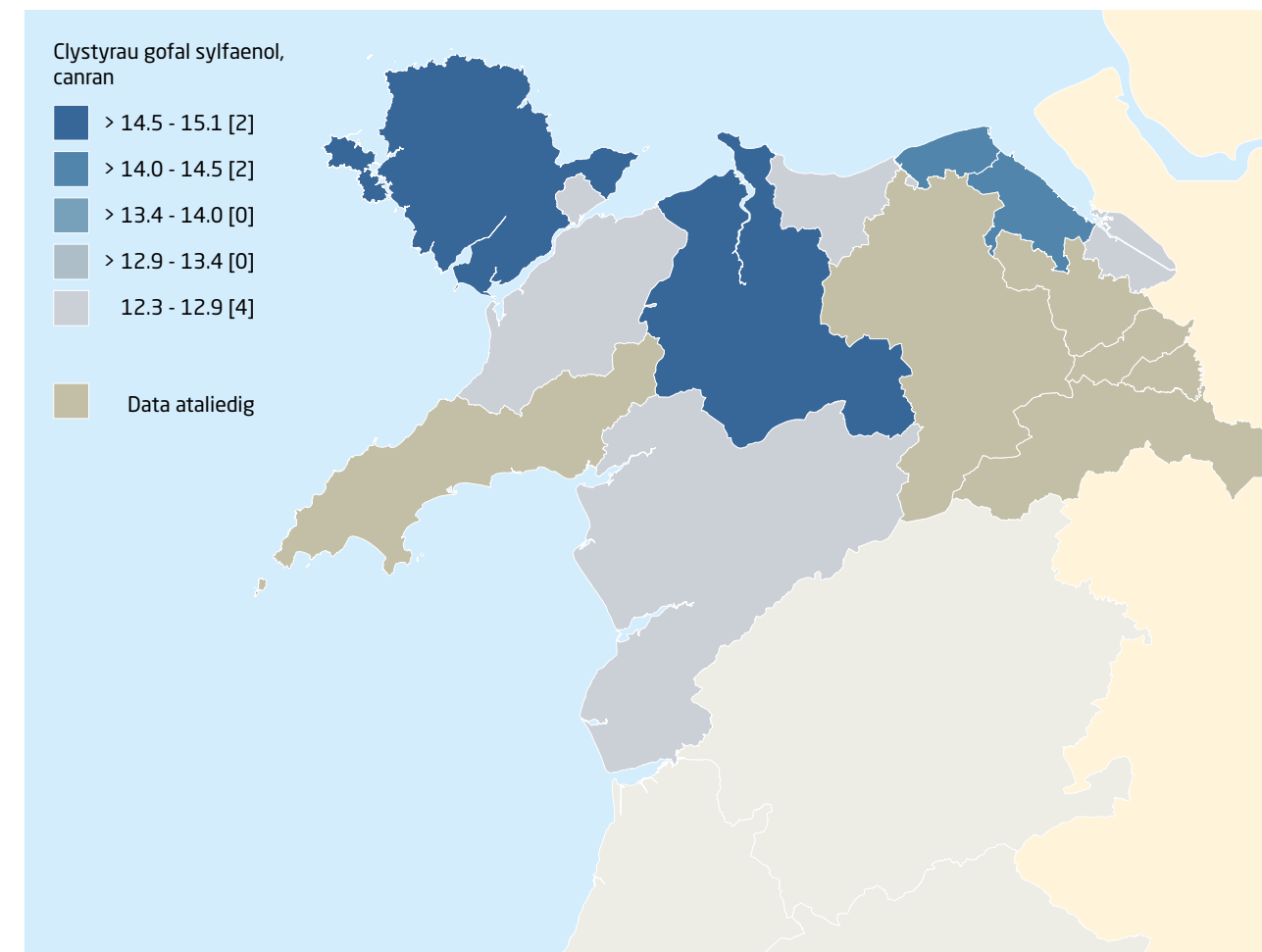

Cynhyrwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data Rhaglen Mesur Plant (RhMP) Iechyd a Gofal Digidol Cymru WIMD 2019 (LIC)
 *Mae gwaith adrodd y Rhaglen Mesur Plant wedi'i effeithio'n sylweddol yn sgil pandemig COVID-19. Mae'r ardal batrymog ar y siart yn dangos ble nad oedd data ar gael ar gyfer y cyfnod hwnnw.

Clystyrau Gofal Sylfaenol

I'r clystyrau gofal sylfaenol â chwmpas digonol roedd cyfran y plant gordeu'n amrywio fel y dangosir ar y map gwres (Ffigur 9). Roedd y gyfran ordew'n amrywio o 12.3% (95%CI 9.6-15.5) yn Nwyrain Conwy i 15.1% (95%CI 12.5-18.1) yn Ynys Môn.

Ffigur 9 PCanran y plant 4 i 5 oed sy'n ordew, Rhaglen Mesur Plant, BIP Betsi Cadwaladr 2021/22

Clystyrau gofal sylfaenol yn Hydref 2021.
 Cynhyrwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data Rhaglen Mesur Plant (RhMP)
 Yn cynnwys data Ystadegau Gwladol © Hawlfraint y Goron a hawl cronfeydd data 2023
 Yn cynnwys data Ystadegau Gwladol © Hawlfraint y Goron a hawl cronfeydd data 2023

Bwrdd Iechyd Addysgu Powys

Roedd y gyfran gyfranogi gyffredinol yn 92.1% ar draws BIAP, yr un ôl-troed daearyddol ag All Powys. Roedd y cyfranogiad yn debyg iawn i'r 93% a gyflawnwyd yn 2018-2019. Fe wnaeth 18 (1.6%) o blant optio allan o'r rhaglen.

Dan Bwysau a Phwysau Iach

Roedd nifer y plant a gafodd eu categorio fel bod o dan bwysau yn fach ac yn cynrychioli 0.5% (95%CI 0.2-1.1) o'r cohort. Roedd y gyfran hon yn debyg i'r gyfran a adroddwyd yn 2018/19 sef 0.7% (95%CI 0.4 i 1.4).

Roedd cyfran y plant a gafodd eu categorio fel bod â phwysau iach yn 75.5% (95%CI 72.8-78.0). Mae hyn yn uwch na'r gyfran o 71.1% (95%CI 68.4 i 73.7) a welwyd yn 2018/2019.

Dros Bwysau nid yn Ordeu

Roedd cyfran y plant a gafodd eu categorio fel bod dros bwysau ond nid yn ordeu yn 13.5% (95%CI 11.6-15.7). Roedd y canlyniad hwn yn debyg i'r gyfran o 13.9% (95%CI 12.0 i 16.1) a welwyd yn 2018-2019.

Gordew

Roedd cyfran y plant a gafodd eu categorio fel bod yn ordeu yn 10.6 (95%CI 8.8-12.6). Mae hyn yn ostyngiad o gymharu â'r gyfran o 14.2% (95%CI 12.3 i 16.4) a adroddwyd yn 2018/19.

Rhywedd

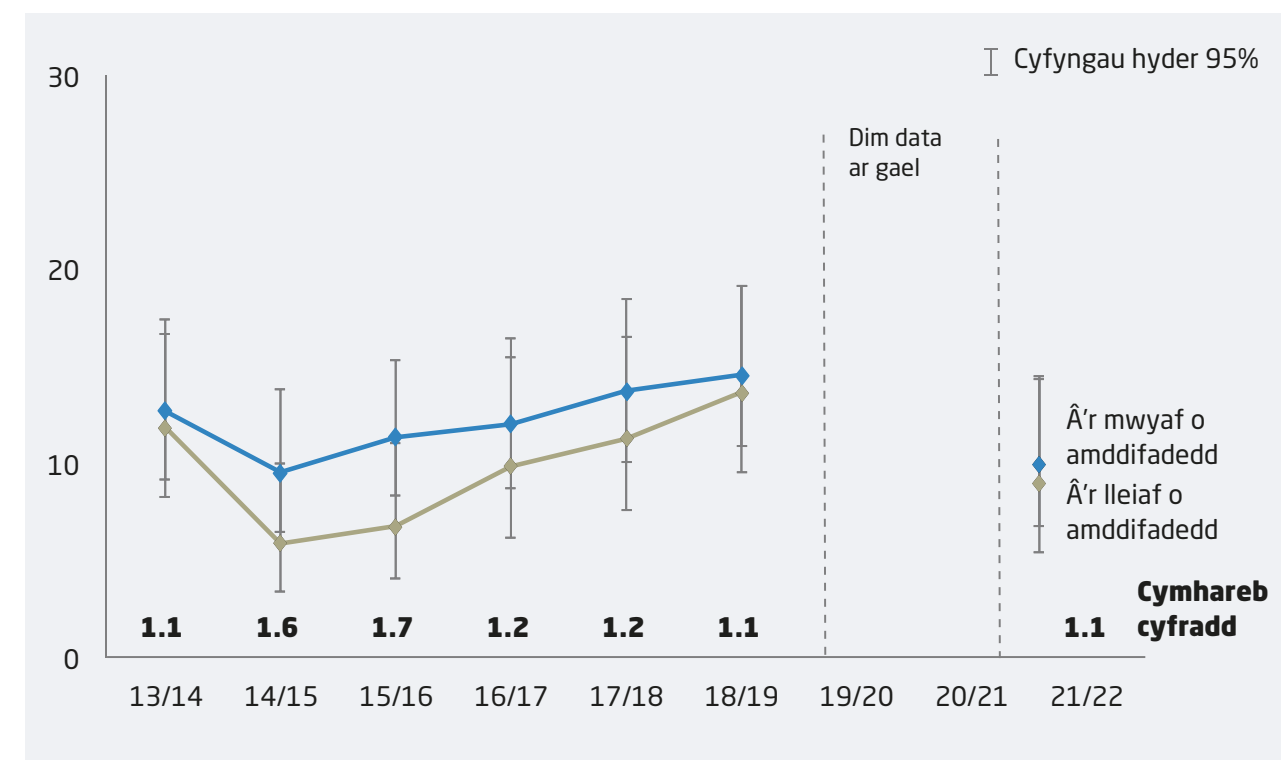
Roedd y cyfrannau ar draws categorïau mesur pwysau â niferoedd digonol o blant i gymharu yn debyg i fechgyn a merched ym Mhowys.

Amddifadedd

Ar lefel Powys ni welwyd patrwm ar gyfer cyfran y plant gordew yn ôl pumedau amddifadedd. Fodd bynnag, roedd nifer y plant yn isel ym mhob categori. Dangosir cyfrannau'r plant gordew yn y cwntel â'r lleiaf o amddifadedd o gymharu â'r cwntelau â'r mwyaf o amddifadedd dros amser yn Ffigur 10. Mae'r gymhareb gyfraddau'n darparu amcangyfrif cymharol ar gyfer y bwlch rhwng y cwntelau â'r lleiaf a'r mwyaf o amddifadedd. Mae yna rywffaint o amrywiad yn y bwlch dros amser, gyda'r bwlch cymharol mwyaf wedi'i nodi ar gyfer blynyddoedd 2014-2015 a 2015-2016. Fodd bynnag, culhaodd y bwlch hwn wedyn y tro diwethaf y mesurwyd cyn y pandemig, sef 2018-2019. Mae'r un mesur ar ôl y pandemig yn 2021-2022 yn dal i fod yn gyson â mesur 2018-2019. Dylid dehongli hwn yn ofalus gan fod nifer y plant ym mhob categori'n is na Byrddau eraill ac mai dim ond un mesur sydd wedi bod ers y pandemig.

Ffigur 10 Canran y plant 4 i 5 oed sy'n ordeu, Rhaglen Mesur Plant, BIA Powys yn ôl y pumed â'r mwyaf a'r lleiaf o amddifadedd, 2013/14 - 2021/22*

Cynhyrwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data Rhaglen Mesur Plant (RhMP) Iechyd a Gofal Digidol Cymru WIMD 2019 (LIC)

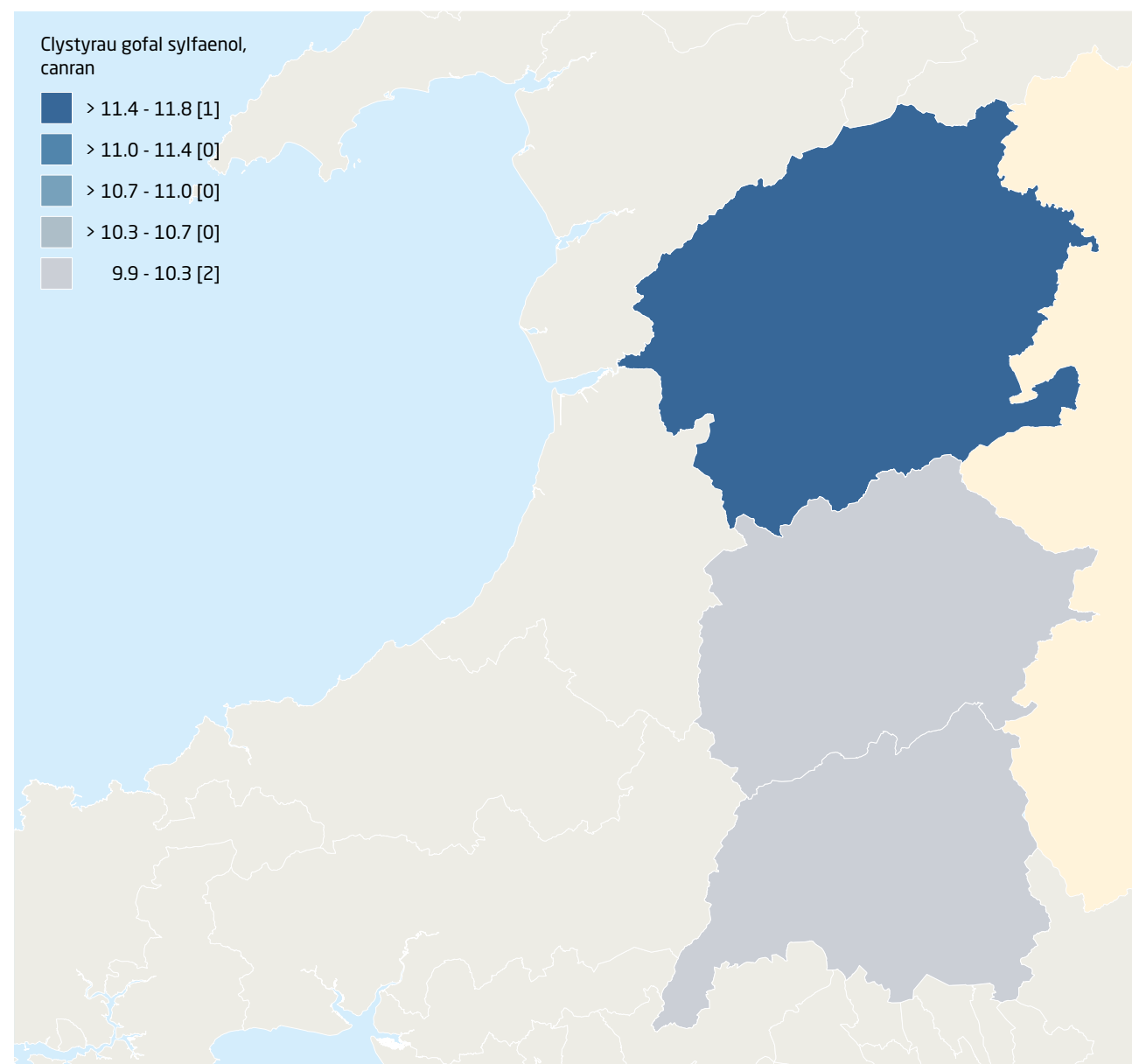
*Mae gwaith adrodd y Rhaglen Mesur Plant wedi'i effeithio'n sylweddol yn sgil pandemig COVID-19. Mae'r ardal batrymog ar y siart yn dangos ble nad oedd data ar gael ar gyfer y cyfnod hwnnw.

Clystyrau Gofal Sylfaenol

Roedd cyfran y plant gordew'n amrywio rhywfaint rhwng clystyrau gofal sylfaenol, fel y dangosir yn y map gwres (Ffigur 11) gydag ystod o 9.9% (95%CI 7.2-13.4) yn Ne Powys i 11.8% (95%CI 9.3-14.9) yng Ngogledd Powys. Fodd bynnag, roedd yr amrywiad hwn yn gymharol fychan.

Ffigur 11 Canran y plant 4 i 5 oed sy'n ordew, Rhaglen Mesur Plant, BIA Powys 2021/22

Clystyrau gofal sylfaenol yn Hydref 2021.
Cynhyrwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data Rhaglen Mesur Plant (RhMP)
Yn cynnwys data Ystadegau Gwladol © Hawlfraint y Goron a hawl cronfeydd data 2023
Yn cynnwys data Ystadegau Gwladol © Hawlfraint y Goron a hawl cronfeydd data 2023

Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda

Roedd y gyfran gyfranogi gyffredinol yn 88.2% ar draws BIPHDd, sy'n is na'r 95.8 a adroddwyd ar gyfer 2018-2019. Fe wnaeth 7 (0.2%) o blant optio allan o'r rhaglen. Manylion y cyfrannau cyfranogi yn ôl rhanbarthau ALL oedd: Ceredigion 92.5%; Sir Benfro 88.8%; Sir Gaerfyrddin 86.5%. Adroddodd pob rhanbarth ALL gyfraddau cyfranogi is o gymharu â 2018-2019.

Dan Bwysau a Phwysau Iach

Roedd nifer y plant a gafodd eu categorio fel bod o dan bwysau yn fach ac yn cynrychioli 0.6% (95%CI 0.4-0.9) o'r cohort. Roedd y gyfran hon ddwbl y gyfran o 0.3% (95%CI 0.2 i 0.5) a welwyd yn 2018-2019, ond dylid dehongli hyn yn ofalus gan fod y niferoedd absoliwt yn fach.

Roedd cyfran y plant a gafodd eu categorio fel bod â phwysau iach yn 70.3% (95%CI 68.7-71.8). Mae'r canlyniad hwn yn debyg i'r gyfran cyn y pandemig o 70.6% (95%CI 69.1 i 72.0) a welwyd yn 2018/2019.

Dros Bwysau nid yn Ordew

Roedd cyfran y plant a gafodd eu categorio fel bod dros bwysau ond nid yn ordew yn 15.6% (95%CI 14.4-16.9). Roedd y canlyniad hwn yn debyg i'r gyfran o 16.2% (95%CI 15.0 to 17.4) a welwyd yn adroddiad 2018/19.

Gordew

Roedd cyfran y plant a gafodd eu categorio fel bod yn ordew yn 13.6 (95%CI 12.5-14.8). Mae'r canlyniad hwn yn debyg i'r gyfran cyn y pandemig, sef 13.0% (95%CI 11.9 to 14.1) a adroddwyd yn 2018/19.

Rhywedd

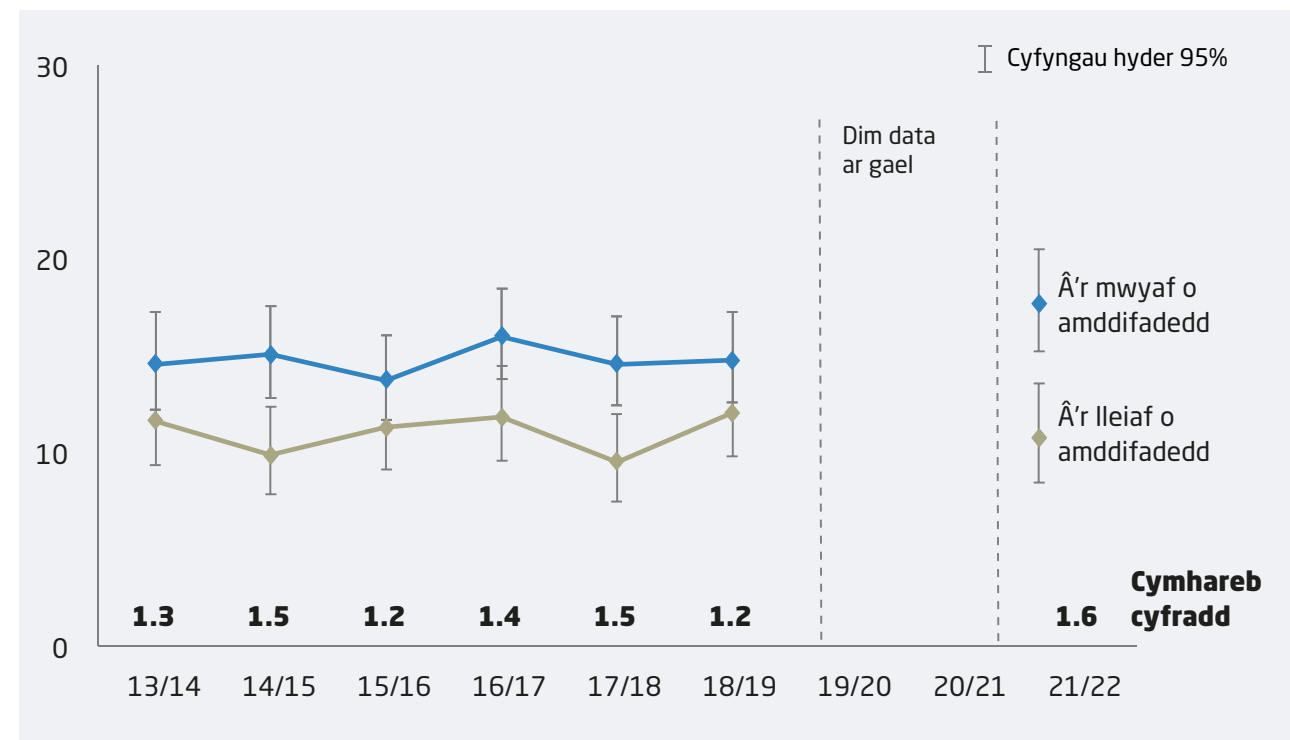
Roedd y cyfrannau ar draws pob categori mesur pwysau'n debyg i fechgyn a merched ar lefel BILL, ac ar lefel ALL ar gyfer y cymariaethau gyda niferoedd digonol o blant.

Amddifadedd

Ar lefel BILL roedd cyfran uwch arwyddocaol yn ystadegol wedi'u categorio fel plant gordew yn y cwintel â'r amddifadedd mwyaf (17.7%, 95%CI 15.2-20.5) o gymharu â'r cwintel â'r amddifadedd lleiaf (10.7%, 95%CI 8.4-13.5). Nodwyd patrwm tebyg ar gyfer ardaloedd Awdurdodau Lleol. Roedd y gwahaniaeth a welwyd ar gyfer Sir Benfro yn ystadegol arwyddocaol gyda chyfran o 17.5% (95%CI 13.6-22.3) yn y cwintel â'r amddifadedd mwyaf o gymharu â 8.7% (95%CI 5.6-13.4) yn y cwintel â'r amddifadedd lleiaf. Dangosir cyfrannau'r plant gordew yn y cwintellau â'r amddifadedd lleiaf o gymharu â'r cwintellau â'r amddifadedd mwyaf dros amser yn Ffigur 12. Mae'r gymhareb gyfraddau'n darparu amcangyfrif cymharol ar gyfer y bwlch rhwng y cwintellau â'r amddifadedd lleiaf a mwyaf. Mae yna rywffaint o amrywiad yn y bwlch dros amser, ond mae'n ymddangos bod y bwlch hwn wedi lleddu ers y pandemig. Dylid dehongli'r canlyniad hwn gyda gofal gan mai dim ond un pwynt data sydd gennym ers y pandemig.

Ffigur 12 Canran y plant 4 i 5 oed sy'n ordew, Rhaglen Mesur Plant, BIP Hywel Dda yn ôl y pumed â'r mwyaf a'r lleiaf o amddifadedd, 2013/14 - 2021/22*

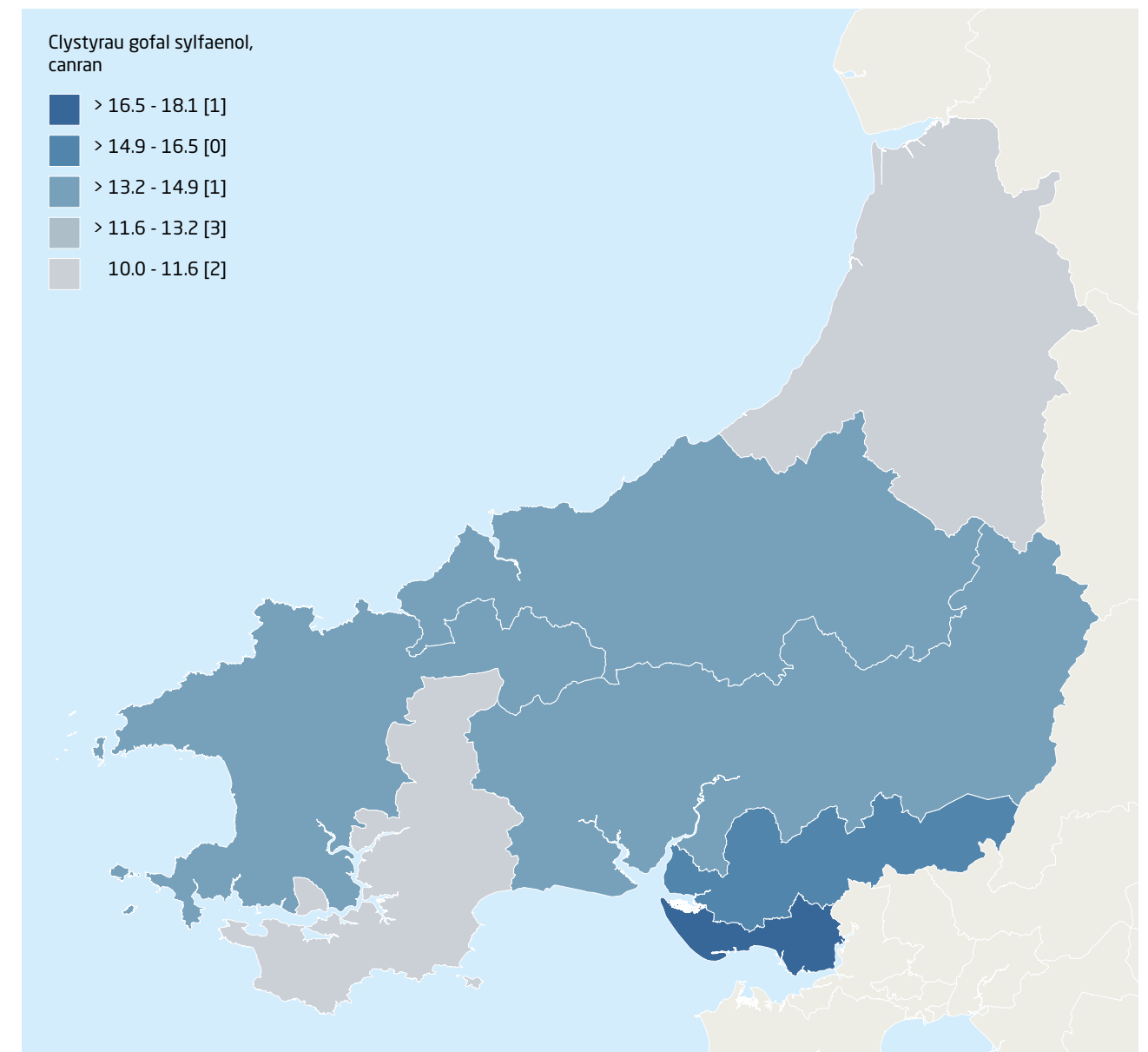
Cynhyrwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data Rhaglen Mesur Plant (RhMP) Iechyd a Gofal Digidol Cymru WIMD 2019 (LIC)

*Mae gwaith adrodd y Rhaglen Mesur Plant wedi'i effeithio'n sylweddol yn sgil pandemig COVID-19. Mae'r ardal batrymog ar y siart yn dangos ble nad oedd data ar gael ar gyfer y cyfnod hwnnw.

Clystyrau Gofal Sylfaenol

Roedd cyfran y plant gordew'n amrywio ar draws clystyrau gofal sylfaenol, fel y dangosir yn y map gwres (Ffigur 13) gan amrywio o 10.0% (95%CI 7.1-14.0) yng Ngogledd Ceredigion i 18.1% (95%CI 15.2-21.5) yn Llanelli. Roedd hwn yn wahaniaeth arwyddocaol yn ystadegol.

Ffigur 13 Canran y plant 4 i 5 oed sy'n ordew, Rhaglen Mesur Plant, BIP Hywel Dda 2021/22

Clystyrau gofal sylfaenol yn Hydref 2021.

Cynhyrwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data Rhaglen Mesur Plant (RhMP)

Yn cynnwys data Ystadegau Gwladol © Hawlfraint y Goron a hawl cronfeydd data 2023

Yn cynnwys data Ystadegau Gwladol © Hawlfraint y Goron a hawl cronfeydd data 2023

Bwrdd Iechyd Prifysgol Bae Abertawe

Roedd y gyfran gyfranogi gyffredinol yn 90.5% ar draws BIPBA. Yn rhanbarthau ALI Abertawe a Chastell-nedd Port Talbot roedd y cyfrannau cyfranogi'n 89.2% a 92.5% yn y drefn honno. Roedd 9 o blant (0.2%) wedi optio allan o'r rhaglen. Roed y cyfranogiad wedi cynyddu ers y llynedd pan oedd yn 86.7% ar draws BIPBA. Fodd bynnag, nid yw wedi cyrraedd y gyfran cyn y pandemig eto, sef 95.4% yn 2018-2019.

Dan Bwysau a Phwysau Iach

Roedd nifer y plant a gafodd eu categorio fel bod o dan bwysau yn fach ac yn cynrychioli 0.8% (95%CI 0.5-1.1) o'r cohort. Roedd y canlyniad hwn ychydig yn uwch na ffigur llynedd o 0.5% (95%CI 0.3 i 0.8) a 2018-2019 o 0.6% (95%CI 0.4-0.9). Dylid dehongli'r gwahaniaethau hyn yng nghydestun niferoedd absoliwt isel.

Roedd cyfran y plant a gafodd eu categorio fel bod â phwysau iach yn 71% (95%CI 69.5-72.4). Roedd y ffigur hwn yn sylweddol uwch yn ystadegol na chyfran y llynedd o 65.5% (95%CI 63.9 i 67.0), ac yn debyg i'r gyfran a adroddwyd cyn y pandemig o 72.2% (95%CI 70.8 i 73.6) a adroddwyd yn 2018-2019.

Dros bwysau nid yn Ordeu

Roedd cyfran y plant a gafodd eu categorio fel el bod dros bwysau ond nid yn ordeu yn 14.2% (95%CI 13.0-15.3). roedd hyn yn is o gymharu â'r gyfran o 16.4% (95%CI 15.2 i 17.7) a adroddwyd y llynedd. Roedd y canlyniad yn debyg iawn i'r gyfran cyn y pandemig o 14.2% (95%CI 13.1 i 15.3) a welwyd yn 2018-2019.

Gordew

Roedd cyfran y plant a gafodd eu categorio fel bod yn ordeu yn 14.1% (95%CI 13.0-15.3), gostyngiad sylweddol o 17.6% (95%CI 16.4 i 18.9) a adroddwyd y llynedd. Fodd bynnag, mae canlyniad 2021/22 yn dal i fod ychydig yn uwch na'r gyfran a adroddwyd cyn y pandemig, sef 13.0% (95%CI 12.0 i 14.1) yn 2018-2019.

Rhywedd

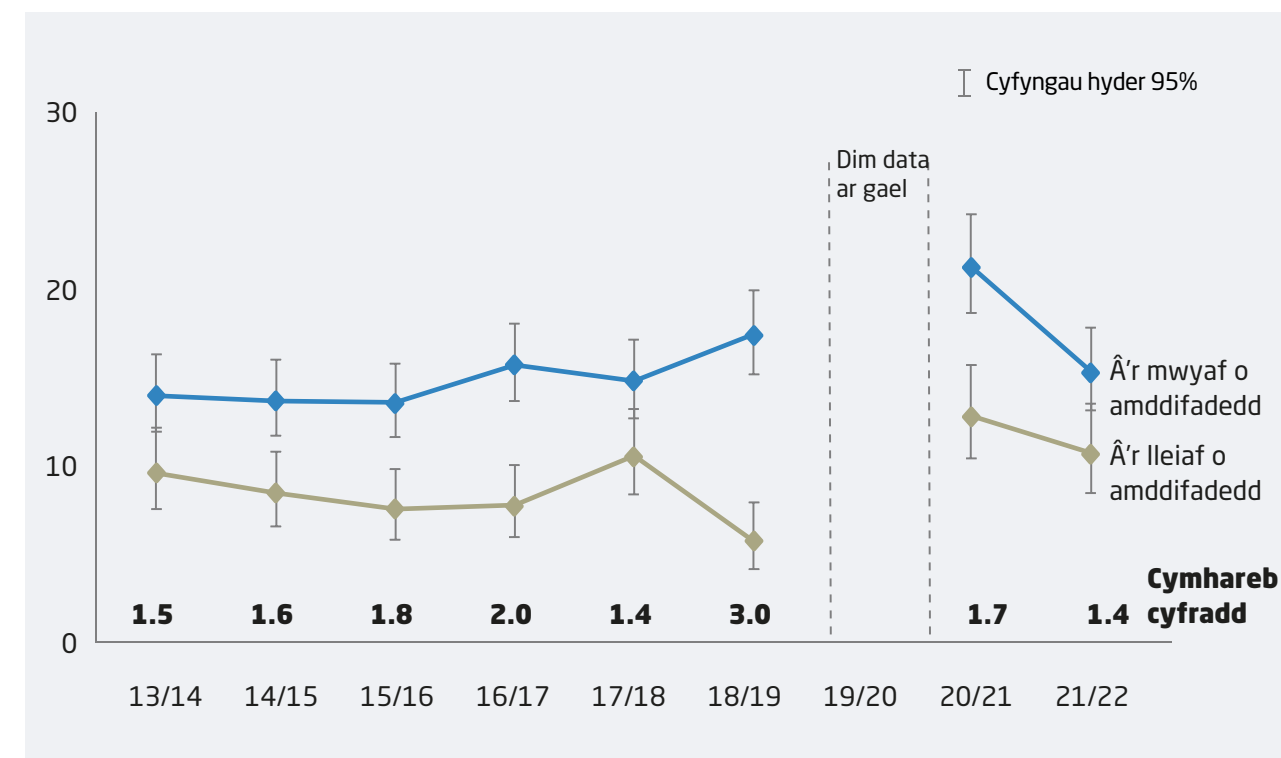
Roedd y cyfrannau ar draws pob categori mesur pwysau'n debyg i fechgyn a merched ar lefel BILI, ac ar lefel ALI ar gyfer cymariaethau gyda niferoedd digonol o blant.

Amddifadedd

Ar lefelau BILI ac ALI roedd tuedd bod cyfran uwch o blant wedi'u categorio fel bod yn ordeu yn y cwintel â'r amddifadedd mwyaf o gymharu â'r cwintel â'r amddifadedd lleiaf. Ar lefel BILI roedd y gyfran a gafodd eu categorio fel plant gordew yn y cwintel â'r amddifadedd uchaf wedi gostwng yn sylweddol o 20.7% (95%CI 18.4 i 23.2) yn 2020-2021 i 15.3% (95%CI 13.1-17.8) yn 2021-2022. I'r rhai yn y cwintel â'r amddifadedd lleiaf roedd y gostyngiad a welwyd yn llai nodedig (12.8%, 95%CI 10.6 i 15.3 yn 2020-2021 yn erbyn 10.7%, 95%CI 8.5-13.5 yn 2021-2022).

Dangosir cyfrannau'r plant gordew yn y cwintel â'r amddifadedd lleiaf o gymharu â'r cwintel â'r amddifadedd mwyaf dros amser yn Ffigur 14. Mae'r gymhareb gyfraddau'n darparu amcangyfrif cymharol ar gyfer y bwlch rhwng y cwintelau amddifadedd lleiaf a mwyaf. Mae yna amrywiad yn y bwlch cymharol dros amser, gyda'r bwlch cymharol mwyaf wedi'i weld yn y mesur cyn y pandemig yn 2018-2019. Roedd y bwlch cymharol a welwyd yn 2020-2021 yn is na chyn y pandemig, gyda gostyngiad pellach ar gyfer 2021-2022. O ystyried yr amrywiad blaenorol a chan mai dim ond dau fesur sydd wedi bod ers y pandemig dylid dehongli'r canfyddiadau hyn yn ofalus.

Ffigur 14 Canran y plant 4 i 5 oed sy'n ordeu, Rhaglen Mesur Plant, BIP Bae Abertawe yn ôl y pumed â'r mwyaf a'r lleiaf o amddifadedd, 2013/14 - 2021/22*

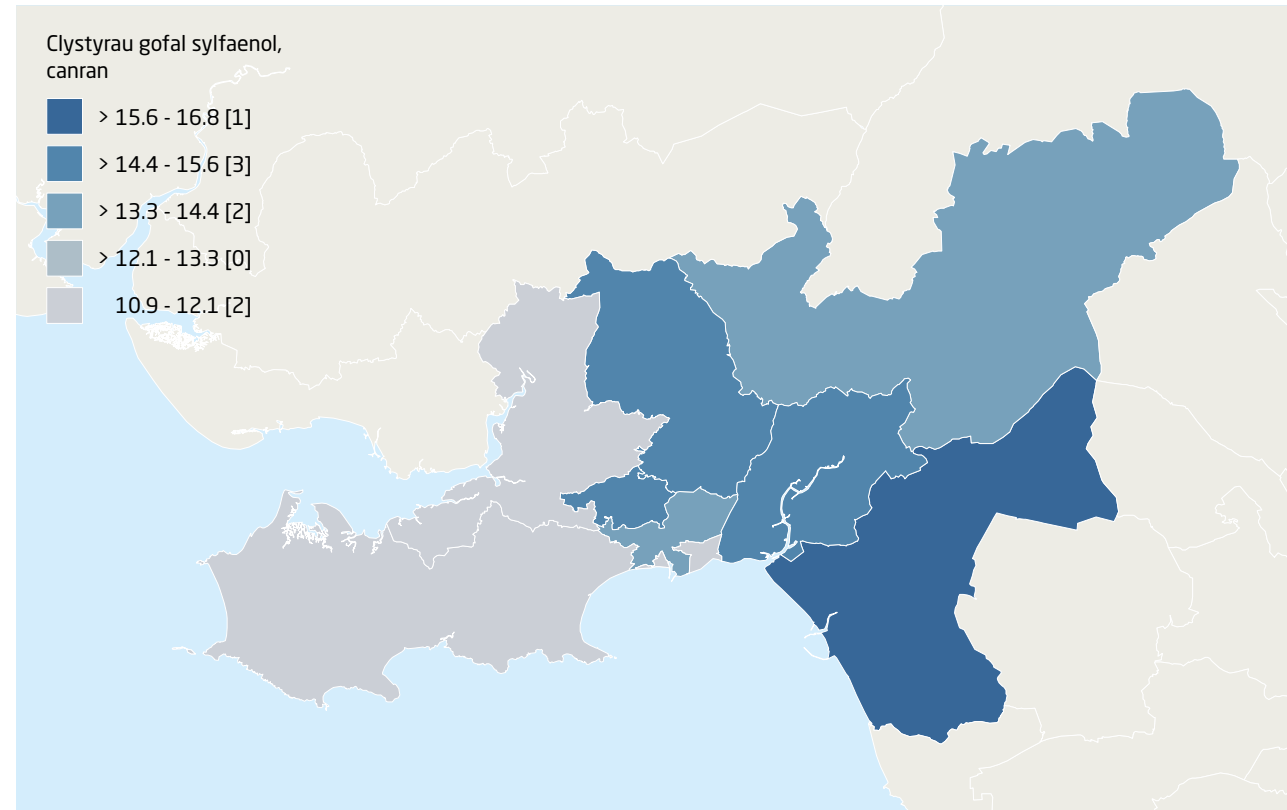
Cynhyrwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data Rhaglen Mesur Plant (RhMP) Iechyd a Gofal Digidol Cymru WIMD 2019 (LIC)
 *Mae gwaith adrodd y Rhaglen Mesur Plant wedi'i effeithio'n sylweddol yn sgil pandemig COVID-19. Mae'r ardal batrymog ar y siart yn dangos ble nad oedd data ar gael ar gyfer y cyfnod hwnnw.

Clystyrau Gofal Sylfaenol

Roedd cyfran y plant gordew'n amrywio ar draws clystyrau gofal sylfaenol, fel y dangosir yn y map gwres (Ffigur 15) gan amrywio o 10.9% (95%CI 8.5-13.8) yn BayHealth i 16.8% (95%CI 13.9-20.2) yn Afan. Roedd hwn yn wahaniaeth ystadegol arwyddocaol.

Ffigur 15 Canran y plant 4 i 5 oed sy'n ordew, Rhaglen Mesur Plant, BIP Bae Abertawe 2021/22

Clystyrau gofal sylfaenol yn Hydref 2021.
Cynhyrwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data Rhaglen Mesur Plant (RhMP)
Yn cynnwys data Ystadegau Gwladol © Hawlfraint y Goron a hawl cronfeydd data 2023
Yn cynnwys data Ystadegau Gwladol © Hawlfraint y Goron a hawl cronfeydd data 2023

Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro

Roedd y gyfran gyfranogi gyffredinol yn 72.1% ar draws BIPCAF, i lawr o 82.7 yn 2018-2019. Fe wnaeth 23 (0.4%) o blant optio allan o'r rhaglen. Dyma fanylion y cyfrannau cyfranogi yn ôl rhanbarth ALI: Bro Morgannwg 89.3%; Caerdydd 65.5%. Roedd cyfradd gyfranogi Bro Morgannwg i fyny o 82.9% yn 2018-2019. Fodd bynnag, roedd y gyfradd gyfranogi yng Nghaerdydd yn is, i lawr o 82.7% yn 2018-2019.

Dan Bwysau a Phwysau Iach

Roedd nifer y plant a gafodd eu categorio fel bod o dan bwysau yn fach ac yn cynrychioli 1.3% (95%CI 1.0-1.7) o'r cohort. Roedd y gyfran hon yn debyg i ddata 2018/19 sef 1.4% (95%CI 1.1 i 1.8).

Roedd cyfran y plant a gafodd eu categorio fel bod â phwysau iach yn 74.6% (95%CI 73.2-75.9). Mae'r canlyniad hwn yn is na'r gyfran cyn y pandemig o 76.7% (95%CI 75.5 i 77.9) a welwyd yn 2018/2019.

Dros Bwysau nid yn Ordew

Roedd cyfran y plant a gafodd eu categorio fel bod dros bwysau ond nid yn ordew yn 13.0% (95%CI 12.0-14.1). Roedd y canlyniad hwn yn uwch o gymharu â'r adroddiad cyn y pandemig yn 2018/19 o 11.7% (95%CI 10.8 i 12.6).

Gordew

Roedd cyfran y plant a gafodd eu categorio fel rhai gordew yn 11.1% (95%CI 10.2-12.2). Mae'r canlyniad eleni'n parhau i fod ychydig yn uwch na'r gyfran cyn y pandemig, sef 10.2% (95%CI 9.4-11.1) a adroddwyd yn 2018/19.

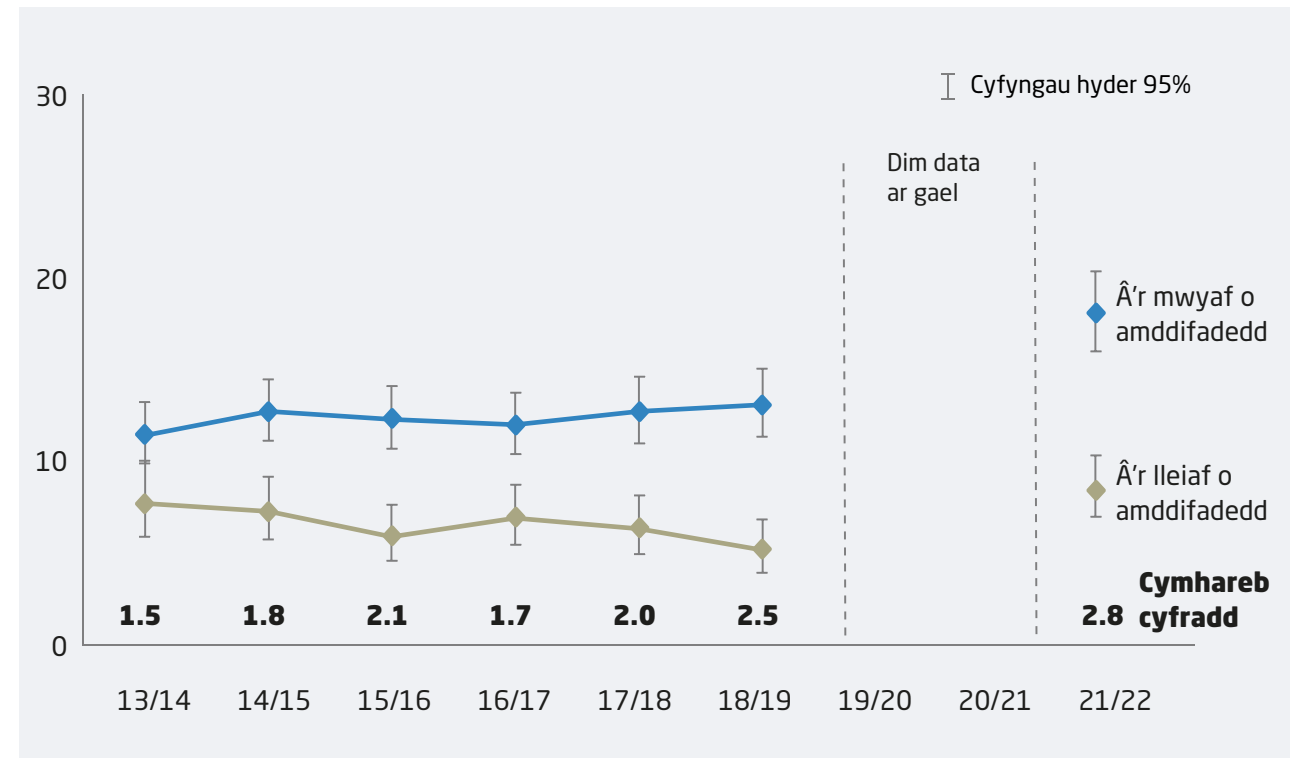
Rhywedd

Roedd y cyfrannau ar draws pob categori mesur yn debyg i fechgyn a merched ar lefelau BILL ac ALI.

Amddifadedd

Ar lefel Bwrdd Iechyd roedd yna gyfran ystadegol arwyddocaol uwch wedi'u categorio fel plant gordew yn y cwintel â'r amddifadedd mwyaf (15.1%, 95%CI 13.1-17.5) o gymharu â'r cwintel â'r amddifadedd lleiaf (5.5%, 95%CI 4.0-7.4). Nodwyd patrwm ystadegol arwyddocaol tebyg ar gyfer yr ardaloedd Awdurdod Lleol (gweler tabl y wefan ar gyfer data ALI). Ar lefel BILL hefyd roedd cyfran arwyddocaol uwch o blant â phwysau iach yn y pumed â'r amddifadedd lleiaf (81.1%, 95%CI 78.1-83.3) o gymharu â'r pumed â'r amddifadedd mwyaf (68.3%, 95%CI 65.4-71.1). Dangosir cyfrannau'r plant gordew yn y cwintel â'r amddifadedd lleiaf o gymharu â'r cwintel â'r amddifadedd mwyaf dros amser yn Ffigur 16. Mae'r gymhareb gyfraddau'n darparu amcangyfrif cymharol ar gyfer y bwlch rhwng y cwintelau amddifadedd lleiaf a mwyaf. Mae yna ryw faint o amrywiad yn y bwlch dros amser, ond mae'n ymddangos bod y bwlch hwn wedi lledu ers 2018-2019. Mae'n ymddangos hefyd ei fod wedi lledu ers y pandemig (2021-2022). Dylid dehongli'r canfyddiad hwn yn ofalus gan mai dim ond un pwynt data yr adroddwyd arno ers y pandemig.

Ffigur 16 Canran y plant 4 i 5 oed sy'n ordew, Rhaglen Mesur Plant, BIP Caerdydd a'r Fro yn ôl y pumed amddifadedd mwyaf a lleiaf, 2013/14 - 2021/22*

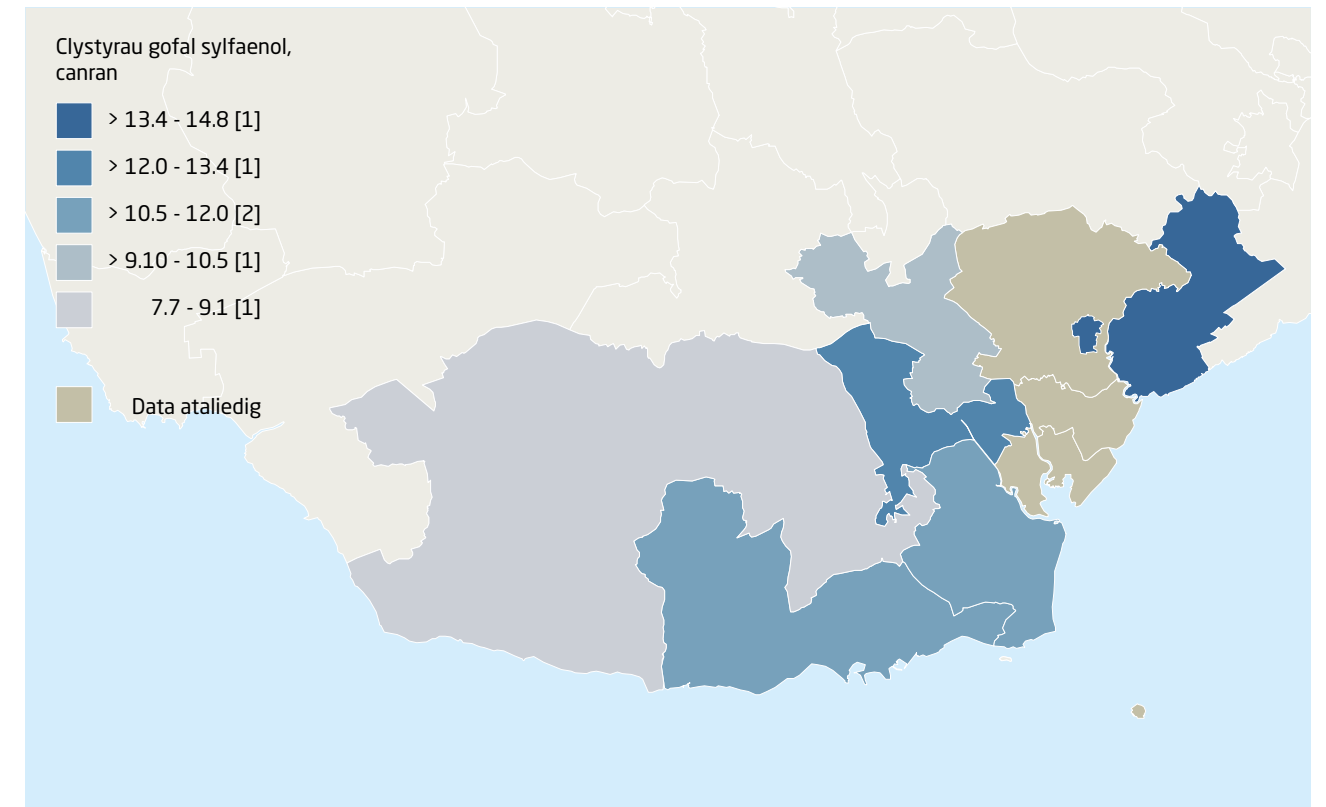
Cynhyrwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data Rhaglen Mesur Plant (RhMP) Iechyd a Gofal Digidol Cymru WIMD 2019 (LIC)
 *Mae gwaith adrodd y Rhaglen Mesur Plant wedi'i effeithio'n sylweddol yn sgil pandemig COVID-19. Mae'r ardal batrymog ar y siart yn dangos ble nad oedd data ar gael ar gyfer y cyfnod hwnnw.

Clystyrau Gofal Sylfaenol

I'r clystyrau gofal sylfaenol hynny â chwmpas digonol roedd cyfran y plant gordew'n amrywio, fel y dangosir yn y map gwres (Ffigur 17), gan amrywio o 7.7% (95%CI 5.1-11.5) yng Ngorllewin y Fro i 14.8% (95%CI 12.0-18.2) yn Nwyrain Caerdydd. Roedd y gwahaniaeth hwn yn arwyddocaol yn ystadegol.

Ffigur 17 Canran y plant 4 i 5 oed sy'n ordew, Rhaglen Mesur Plant, BIP Caerdydd a'r Fro 2021/22

Clystyrau gofal sylfaenol yn Hydref 2021.
 Cynhyrwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data Rhaglen Mesur Plant (RhMP)
 Yn cynnwys data Ystadegau Gwladol © Hawlfraint y Goron a hawl cronfeydd data 2023
 Yn cynnwys data Ystadegau Gwladol © Hawlfraint y Goron a hawl cronfeydd data 2023

Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan

Roedd y gyfran gyfranogi gyffredinol yn 93.7ar draws BIPAB, ychydig yn uwch na'r 90.5% a gyflawnwyd y llynedd. Roedd 127 (1.9%) o blant wedi optio allan o'r rhaglen. Dyma fanylion y cyfrannau cyfranogi yn ôl rhanbarth: Caerffili 93.4%, Blaenau Gwent 96.6%; Torfaen 95%; Sir Fynwy 91.2%; Casnewydd 93.2%. Mae pob rhanbarth ALI wedi adrodd cyfraddau cyfranogi uwch o gymharu â 2020-2021.

Dan Bwysau a Phwysau Iach

Roedd nifer y plant a gafodd eu categorio fel bod o dan bwysau yn fach ac yn cynrychioli 0.9% (95%CI 0.7-1.2) o'r cohort. Roedd y gyfran hon yn debyg i ddata 2018/19, ac i'r gyfran o 0.8% (95%CI 0.6 i 1.0) a welwyd y llynedd.

Roedd cyfran y plant a gafodd eu categorio fel bod â phwysau iach yn 73.2% (95%CI 72.1-74.3). Mae hyn yn sylweddol uwch na'r gyfran o 66.7% (95%CI 65.5 i 67.9) a welwyd y llynedd. Mae'r canlyniad hwn yn debyg yn awr i'r gyfran cyn y pandemig o 73.9% (95%CI 72.8 i 74.9) a welwyd yn 2018/2019.

Dros Bwysau nid yn Ordeu

Roedd cyfran y plant a gafodd eu categorio fel bod dros bwysau ond nid yn ordeu yn 12.9% (95%CI 12.1-13.8). Roedd y canlyniad hwn ychydig yn is na'r gyfran o 14.2% (95%CI 13.3 i 15.1) a welwyd y llynedd, a'r gyfran o 13.7% (95%CI 12.9 i 14.5) a adroddwyd ar gyfer 2018/19.

Gordew

Roedd cyfran y plant a gafodd eu categorio fel bod yn ordeu yn 12.9 (95%CI 12.1-13.8). Mae hwn yn ostyngiad arwyddocaol o gymharu â'r gyfran o 18.3% (95%CI 17.4 i 19.3) y llynedd. Mae canlyniad eleni'n parhau i fod ychydig uwch na'r gyfran cyn y pandemig o 11.8% (95%CI 11.0 i 12.6) a adroddwyd yn 2018/19.

Rhywedd

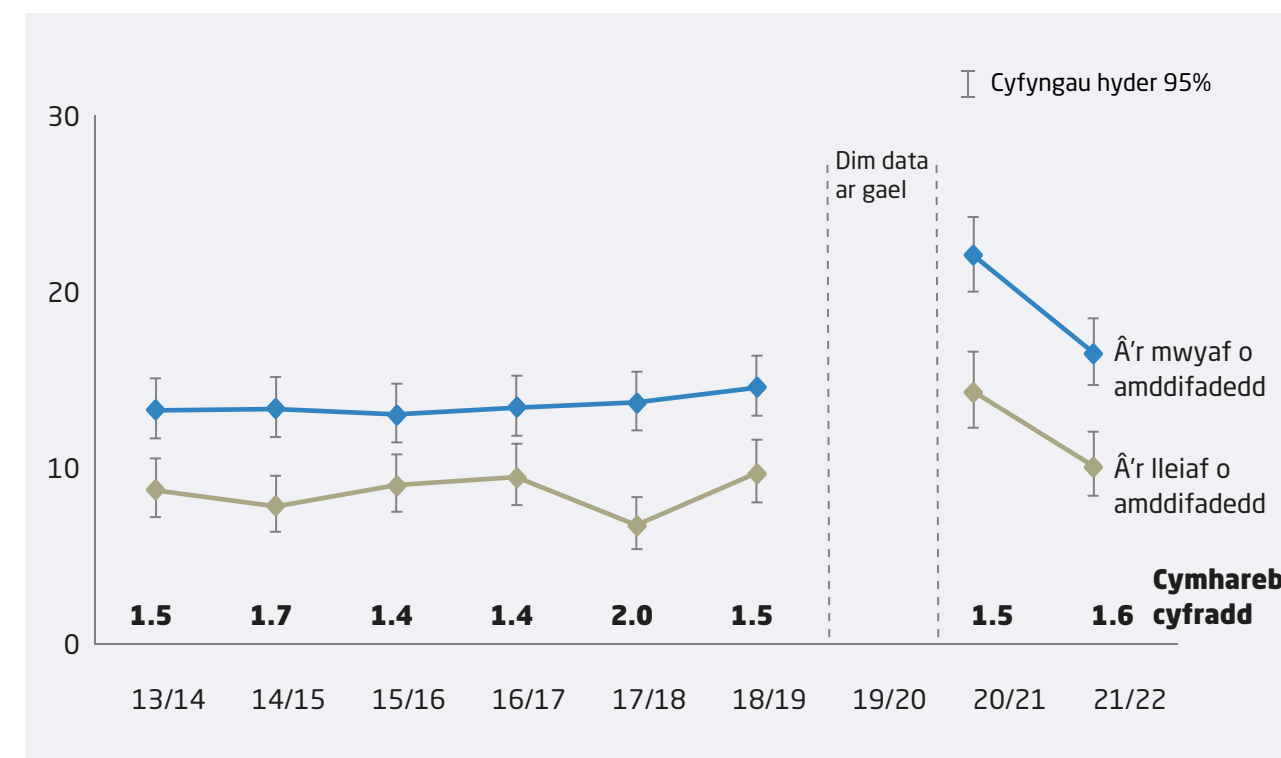
Roedd y cyfrannau ar draws pob categori mesur pwysau'n debyg i fechgyn a merched ar lefel BILI, ac ar lefel ALI ar gyfer cymariaethau gyda niferoedd digonol o blant.

Amddifadedd

Ar lefel Bwrdd Iechyd roedd cyfran y plant gordew yn y cwintelau amddifadedd lleiaf a mwyaf yn is na'r hyn a adroddwyd y llynedd ar gyfer 2020-2021. Fodd bynnag, roedd cyfran uwch ystadegol arwyddocaol o hyd wedi'u categorio fel bod yn ordeu yn y cwintel â'r amddifadedd mwyaf (16.5%, 95%CI 14.7-18.5) o gymharu â'r cwintel â'r amddifadedd lleiaf (10.1%, 95%CI 8.4-12). Nodwyd patrwm tebyg ar gyfer rhanbarthau ALI. Dangosir cyfrannau'r plant gordew yn y cwintel â'r amddifadedd lleiaf o gymharu â'r cwintel â'r amddifadedd mwyaf yn Ffigur 18. Mae'r gymhareb gyfraddau'n darparu amcangyfrif cymharol ar gyfer y bwll rhwng y cwintelau amddifadedd lleiaf a mwyaf. Mae yna rywfaint o amrywiad yn y bwll dros amser, ond nid yw'n ymddangos bod y bwll hwn wedi lledu ers y pandemig. Mae'r gyfran sy'n ordeu yn y cwintel â'r amddifadedd mwyaf wedi gostwng yn sylweddol yn 2021-2022 o gymharu â'r hyn a welwyd y llynedd ar 21.1% (95%CI 19.3-23.0). Nodwyd hefyd bod y gyfran ordeu yn y cwintel â'r amddifadedd lleiaf yn 2021-2022 yn is na'r gyfran a adroddwyd yn y flwyddyn flaenorol ar 13.2% (95%CI 11.1-15.6).

Ffigur 18 Canran y plant 4 i 5 oed sy'n ordeu, Rhaglen Mesur Plant, BIP Aneurin Bevan yn ôl y pumed â'r mwyaf a'r lleiaf o amddifadedd, 2013/14 - 2021/22*

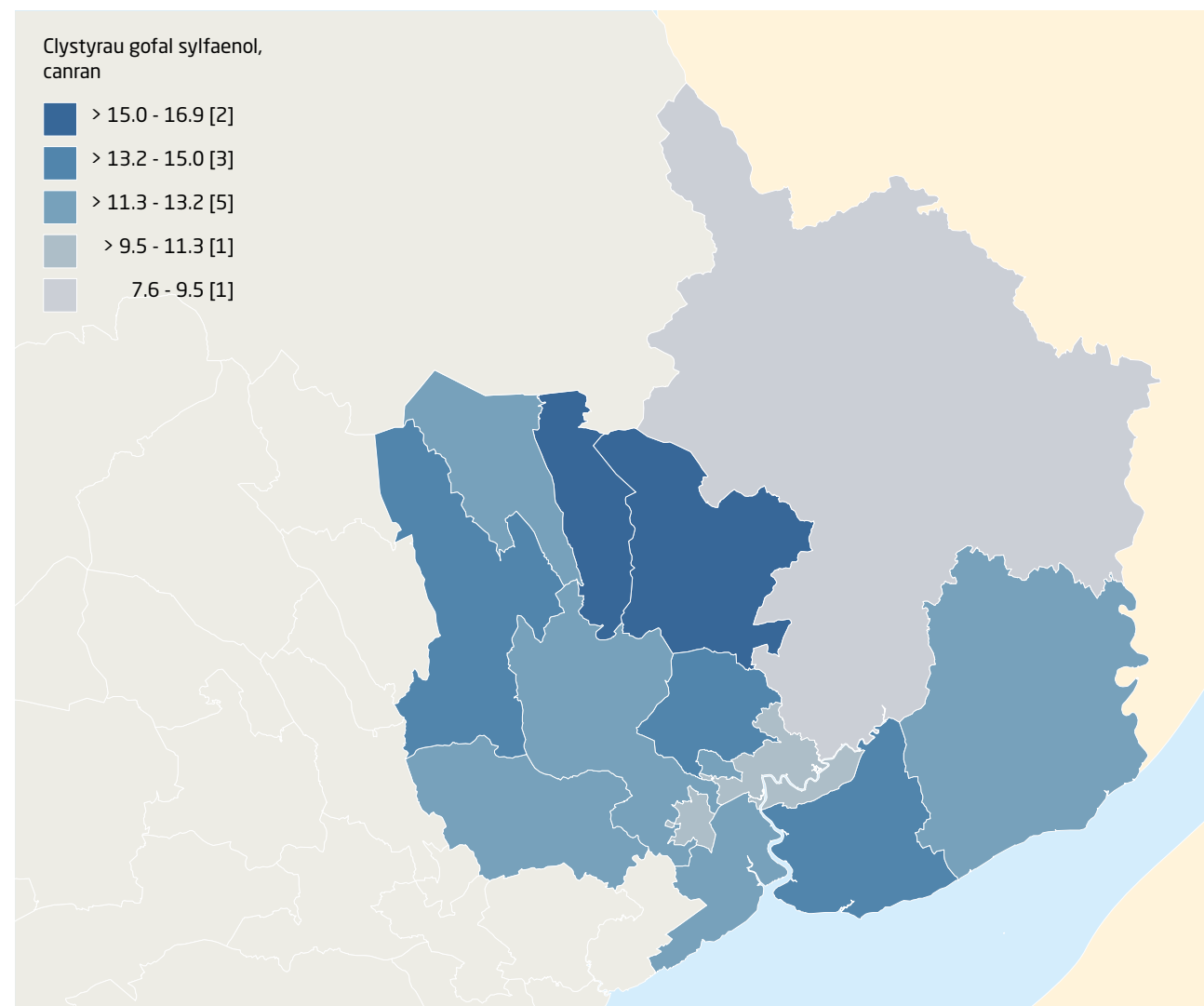

Cynhyrwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru gan ddefnyddio data'r RhMP (DHCW) & MALIC (2019)
*Effeithiwyd yn ddifrifol ar adrodd am y Rhaglen Mesur Plant oherwydd pandemig COVID-19. Mae'r ardal llwyd ar y siart yn dynodi lle nad oedd data ar gael ar gyfer y cyfnod hwnnw.

Clystyrau Gofal Sylfaenol

Roedd cyfran y plant gordew'n amrywio ar draws clystyrau gofal sylfaenol, fel y dangosir yn y map gwres (Ffigur 19) gan amrywio o 7.6% (95%CI 5.4-10.7) yng Ngogledd Sir Fynwy 6 i 16.9% (95%CI 13.1-21.5) yn Nwyrain Blaenau Gwent. Roedd hyn yn wahaniaeth ystadegol arwyddocaol.

Ffigur 19 Canran y plant 4 i 5 oed sy'n ordew, Rhaglen Mesur Plant, BIP Aneurin Bevan 2021/22

Clystyrau gofal sylfaenol yn Hydref 2021.
Cynhyrwyd gan Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru, gan ddefnyddio data Rhaglen Mesur Plant (RhMP)
Yn cynnwys data Ystadegau Gwladol © Hawlfraint y Goron a hawl cronfeydd data 2023
Yn cynnwys data Ystadegau Gwladol © Hawlfraint y Goron a hawl cronfeydd data 2023

Mwy o Wybodaeth

Mae'r adroddiad hwn yn rhoi crynodeb o'r dadansoddiad o'r mesuriadau plant a gymerwyd ar gyfer y Rhaglen Mesur Plant yng Nghymru. Mae gwybodaeth fwy cynhwysfawr a ddangosir ar ffurf tablau i'w gweld ar ein gwefan yn Rhaglen Mesur Plant GIG Cymru. Am ymholiadau penodol y tu hwnt i'r hyn sydd ar gael ar-lein gellir cysylltu â'r tîm drwy e-bost yn publichealth.cmp@wales.nhs.uk.

I gael rhagor o wybodaeth am fynd i'r afael â gordewdra ymysg plant ewch i wefan Gwella Iechyd, Iechyd Cyhoeddus Cymru yn: <https://everychildwales.co.uk/?lang=cy> a dilynwch y ddolen i'r wybodaeth "10 cam i bwysau iach".

Cyfeiriadau

Altman DG et al (2000) Statistics with confidence. 2il argraffiad. BMJ Books: Llundain. tt46.

Dinsdale H, Ridler C ac Ellis LJ (2011) A simple guide to classifying body mass index in children. Rhydychen: National Obesity Observatory.

Keys A et al (1972) Indices of relative weight and obesity. J Chronic Dis 25:329-43.

Llywodraeth Cymru. StatsCymru: WIMD 2019. Ar gael o: <https://statscymru.llyw.cymru/Catalogue/Community-Safety-and-Social-Inclusion/Welsh-Index-of-Multiple-Deprivation/WIMD-2019>

Atodiad 1: Profi Cynrychioldeb

Cefndir

Roedd nifer y rhai a gymerodd ran yn Rhaglen Mesur Plant 2021/2022 yn is o gymharu â'r nifer cyn y pandemig. Yn 2018/19, cyn pandemig COVID-19, roedd cyfraddau cyfranogiad tua 93%. Roedd cyfraddau cyfranogiad 2021/22 yn is ar 71%. Er bod y rhan fwyaf o'r data mesur coll ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg, roedd cyfranogiad yn fwy amrywiol na chynt mewn nifer o ardaloedd. Roedd gan naw Clwstwr Gofal Sylfaenol gyfranogiad o dan 70%. Nodwyd, felly, bod angen archwilio ymhellach pa mor gynrychioliadol yw'r data er mwyn:

- Disgrifio cynrychioldeb poblogaeth ar lefel Clystyrau Gofal Sylfaenol (y lefel ddaearyddol isaf ar gyfer adrodd manwl ar gyfer data 2021/22).
- Cymhwysio dulliau pwysoli i fesur effaith (os o gwbl) diffyg cyfranogiad ar ganlyniadau lefel Clystyrau Gofal Sylfaenol.

Defnyddiwyd dulliau pwysoli i asesu effaith diffyg cynrychioldeb ar ganlyniadau lefel Clystyrau Gofal Sylfaenol. Defnyddiwyd sawl dull o gynhyrchu pwysoliadau ac maent wedi'u crynhoi yn Nhabl 1. Cafodd cyfrannau o dan bwysau, pwysau iach, pwysau iach neu o dan bwysau, dros bwysau, gordew, a thros bwysau neu ordew eu cynhyrchu gyda phob dull.

Dulliau

Defnyddiwyd profion Z ar gyfer cyfrannau i brofi a oedd y gyfran ar gyfer y naill rywedd a'r llall, cwintel amddifadedd, ethnigrwydd neu wledig/trefol yn gyfartal rhwng cyfranogwyr a fesurwyd a chyfranogwyr na fesurwyd ym mhob Clwstwr Gofal Sylfaenol. Defnyddid profion 'Fisher's exact' pan bod y brasamcan 'chi-squared' yn debygol bod yn annilys (oherwydd niferoedd bach). Pennwyd y lefel arwyddocaol ar 0.05 drwy gonfensiwn, gyda gwerthoedd P o dan 0.05 yn dangos tystiolaeth bod y gyfran yn y grŵp hwnnw'n wahanol rhwng ymatebwyr a'r rhai nad oedd wedi ymateb. Ni chymhwyswyd cywiriad ar gyfer profi lluosog. Er mwy asesu graddau diffyg cynrychioldeb ymhellach, modelwyd diffyg cyfranogiad yn dibynnu ar rywedd, cwintel amddifadedd, ethnigrwydd, gwledig/trefol a Chlwstwr Gofal Sylfaenol mewn model atchweliad logistaidd ar draws pob Clwstwr Gofal Sylfaenol yn y Byrddau Iechyd Lleol a oedd wedi'u cynnwys.

Tabl 1 Crynodeb o'r dulliau pwysoli a ddefnyddiwyd

Dull	Disgrifiad	Newidynnau
1. Pwysoliadau LR (rhywedd, amddifadedd, ethnigrwydd, gwledig/trefol)	Defnyddio atchweliad logistaidd i amcangyfrif tebygolrwydd cyfranogiad mesur; defnyddio tebygolrwydd gwrthdro fel pwysoliad.	rhywedd, cwintel amddifadedd, ethnigrwydd, gwledig/trefol.
2. Pwysoliadau LR (rhywedd, amddifadedd, ethnigrwydd, gwledig/trefol)	Defnyddio atchweliad logistaidd i amcangyfrif tebygolrwydd cyfranogiad mesur; defnyddio tebygolrwydd gwrthdro fel pwysoliad.	rhywedd, cwintel amddifadedd, ethnigrwydd, gwledig/trefol, Bwrdd lechyd.
3. Pwysoliadau LR (rhywedd, amddifadedd, ethnigrwydd, gwledig/trefol)	Defnyddio atchweliad logistaidd i amcangyfrif tebygolrwydd cyfranogiad mesur; defnyddio tebygolrwydd gwrthdro fel pwysoliad.	rhywedd, cwintel amddifadedd, ethnigrwydd, gwledig/trefol, Clwstwr Gofal Sylfaenol.
4. Ôl-haenu (rhywedd, amddifadedd)	Ôl-haeniad: celloedd (yn seiliedig ar gyfuniadau amrywiol) wedi'u pwysoli gan amllder poblogaeth wedi'i rannu gan amllder sampl.	rhywedd, cwintel amddifadedd.
5. Ôl-haenu (rhywedd, amddifadedd, BILI)	Ôl-haeniad: celloedd (yn seiliedig ar gyfuniadau amrywiol) wedi'u pwysoli gan amllder poblogaeth wedi'i rannu gan amllder sampl.	rhywedd, cwintel amddifadedd, Bwrdd lechyd.
6. Ôl-haenu (rhywedd, amddifadedd, Clwstwr Gofal Sylfaenol)	Ôl-haeniad: celloedd (yn seiliedig ar gyfuniadau amrywiol) wedi'u pwysoli gan amllder poblogaeth wedi'i rannu gan amllder sampl.	rhywedd, cwintel amddifadedd, Clwstwr Gofal Sylfaenol.
7 Ôl-haenu (rhywedd, amddifadedd, Clwstwr Gofal Sylfaenol, ethnigrwydd*)	Ôl-haeniad: celloedd (yn seiliedig ar gyfuniadau amrywiol) wedi'u pwysoli gan amllder poblogaeth wedi'i rannu gan amllder sampl. I osgoi celloedd bach, defnyddiwyd ethnigrwydd dim ond mewn Clystyrau Gofal Sylfaenol gyda >20% o ethnigrwydd ac eithrio "Gwyn", "Ddim yn gwybod", ac wedi'u grwpio fel "Gwyn", "Ethnigrwydd a enwyd ac eithrio gwyn", "Ddim yn gwybod".	rhywedd, cwintel amddifadedd, Clwstwr Gofal Sylfaenol, ethnigrwydd (grwpiau bras) mewn rhai clystyrau.

I ddilysu'r dull hwn ymhellach, defnyddiwyd data o 2018/19. Ystyriwyd dwy sefyllfa, gyda nifer gadael wedi'i efelychu'n unol â hynny: sefyllfa diffyg cynrychiolaeth eithafol, a sefyllfa "tebyg i 2021/22". Yna, defnyddiwyd pwysoliad mewn data "nifer gadael wedi'i efelychu" dros 1,000 o efelychiadau i gymharu â data gwirioneddol 2018/19.

Canlyniadau

Yn gyffredinol, dangosodd y data o 2021/22 dystiolaeth gymedrol o ddiffyg cynrychiolaeth ar lefel Clystyrau Gofal Sylfaenol. Heb addasiad ar gyfer profi lluosog, dangosodd 26 (o blith 53 Clwstwr Gofal

Sylfaenol) dystiolaeth o ddiffyg cynrychiolaeth ar gyfer o leiaf un grŵp rhywedd, amddifadedd, ethnigrwydd neu wledig/drefol (3 rhywedd, 16 amddifadedd, 13 ethnigrwydd, 7 gwledig/trefol) ar y lefel 5%. Dangosir Cymarebau Tebygolrwydd gyda nifer o newidynnau wedi'u haddasu ar gyfer diffyg cyfranogiad ar draws pob BILI oedd wedi'u cynnwys yn Nhabl 2. Mae llawer o'r tebygolrwydd yn gwahaniaethu'n sylweddol o 1, ond mae'r rhan fwyaf yn gwneud hynny'n gymedrol felly (i ddehongli maint: byddai cymhareb tebygolrwydd o 1.5 gyda diffyg cyfranogiad o 10% yn y grŵp sylfaenol yn golygu diffyg cyfranogiad o 14% yn y grŵp cymharu).

Tabl 2 Cymarebau Tebygolrwydd ar gyfer diffyg cyfranogiad sy'n gysylltiedig â nodweddion gwahanol. Nodyn: addaswyd y model hefyd ar gyfer Clystyrau Gofal Sylfaenol (ni ddangosir amcangyfrifon).

Grŵp	Cymhareb Tebygolrwydd diffyg cyfranogiad (95% CI)
Rhyw (cyf: Benywaidd)	
Gwrywaidd	1.13 (1.06, 1.21)
Amddifadedd (cyf: Pumed â'r amddifadedd lleiaf)	
Ail bumed â'r amddifadedd lleiaf	0.91 (0.80, 1.03)
Pumed canol	1.24 (1.10, 1.40)
Ail bumed â'r amddifadedd mwyaf	1.26 (1.11, 1.43)
Pumed â'r amddifadedd mwyaf	1.37 (1.21, 1.56)
Gwledig/Trefol (cyf: Gwledig)	
Trefol	1.03 (0.92, 1.15)
Grŵp Ethnig (cyf: Gwyn)	
Asiaidd neu Asiaidd Brydeinig	1.21 (0.99, 1.48)
Du, Du Prydeinig, Caribiaidd neu Affricanaidd)	1.64 (1.22, 2.20)
Grwpiau ethnig cymysg neu luosog	1.01 (0.83, 1.23)
Ddim yn gwybod	1.34 (1.23, 1.45)
Grŵp ethnig arall	1.18 (0.85, 1.62)

Yn gyson â diffyg cynrychiolaeth cymedrol, roedd effaith pwysoli'n gymedrol ar y cyfan. Cymharwyd y cyfrannau a oedd o dan bwysau, pwysau normal, dros bwysau, gordew, a dros bwysau neu ordew fesul Clwstwr Gofal Sylfaenol o dan wahanol ddulliau pwysoli. Dim ond mewn dau Clwstwr yr oedd unrhyw ganlyniad pwysoli fwy nag 1 pwynt canran yn wahanol i'r canlyniad heb bwysoli. Roedd y rhain yn Wrecsam Canolog a Dinas a De Caerdydd, y ddau yn is na'r trothwy cyfranogiad o 70% ar gyfer adrodd canlyniadau wedi'u dadgyfuno ar lefel Clystyrau Gofal Sylfaenol.

Mewn dadansoddiadau efelychiadau, roedd dulliau pwysoli'n effeithiol i leihau tuedd (er eu bod wedi cynyddu amrywiant) amcangyfrifon o dan senarios diffyg cynrychiolaeth eithafol, fodd bynnag, ni chafodd effaith fawr yn y senario "tebyg i 2021/22".

Casgliad

Ar sail y canlyniadau hyn, roedd diffyg cynrychiolaeth ar lefel Clystyrau Gofal Sylfaenol yn debygol o gael effaith fach yn unig ar ganlyniadau. Felly, roedd hi'n briodol adrodd canlyniadau amrwd (heb eu pwysoli) ar gyfer y Clystyrau Gofal Sylfaenol.